

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-bivatálnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny főlvetény főlvetény 's pontosan közöltek.

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (előléptetések; nemzeti színház; Rendőrség. T. J. Országgyűlési közlemény: 132 és 133dik kerületi ülésben január 8kán és 9kén a választási kor megvesztetésektől folytatólag történt nyilatkozatok vejeje; legújabb szintazon tárgyban a nemeselmek választáshelyre bevittele, ha nem fegyveres esportban történik vesztetési büntetés alá nem vetetik 32 megye szavazatával). Komárom vg ei közgyűlés (a tisztújítás ügyében történt éles vitakozások); A zágrábi dec. 9kai zavaros gyűlés tárgyában kelt legfőbb rendelet; Bucari Horvátországhoz kíván csatlakozni 's horvát tengerpart lenni.

Spanyolország: Krisztina királyné hatósági törvénye kihirdetett; Amettler folyvást mákacsodik Figueras ostrománál.

Anglia: Bordeaux hg népszerűsége hanyatlak; jótékonyági szellem a szegények főlsegítésére.

Franciaország: A sajtószabadság jelen állása Franciaországban.

Görögország: A választéfelirat átadatik; nem tetsző kinevezések.

Alidunai tartományok: Lieven; Bibesco; Moldva-oláh vámezesületi terv.

Ertesítő.

Magyarország és Erdély.

A nm. m. kir. udv. kamra a' dognácskai bányahivatal 's helyettes bányatörvényszéknél megürült iktatói állomást vagyóci Nagy Károlyra ruházá. Hermann Ignác a' nm. m. k. udv. kamránál hosszu idők hivataloskodott ti oknok f. évi jan. 9kén meghalálozott.

(Nemzeti színház.) Szombaton jan. 20kán László Józ. javára, bérletszínéssel adatik: „SZÖKÖTT KATONA“ eredeti színmű 3 szakaszban Szigligetűl.

Rendőrség.

A' szabadság fogalmának mindenütt, hol szobrai vagy ezeknek romtörödekeit még be nem nőtte teljesen naponta gazdagabban fölbujányzó gyom: a' nemzet egyediségének tulnyomó irányában kell vagy kellett kifejlenni. — Itt a' törvények betűji, mint hernyócsoport, ülék meg a' szabadságfa lombjait, 's gyámkodva és minden mozgalmat a' már kitűzött körökbe utasítva, akaratlanul bár, de — zsarnoklanak. Ott feledvén hogy a' társaság anyagi érdekeit, a' szellemiek szabadságának sérelme nélkül is megóhatni: a' véglet másik árnyoldala áll elő: minden illyszerű intézkedés híjánja.

Az európai befolyás mai napiglan sem sűrölható le teljesen — hála isteneinknek — azon jellemet, mit a' magyarra úgy látszik, még nomád őselete nyomott. Mig ez által megovatot, hogy annyi század csapásai sem azoníthaták a' nagy népelemmel, minek közepébe mint rokotalan oasis sodraték: a' polgárosulás néhány intézkedésűl — megemlékezve a' timeo Danaos et dona ferentes bölcs tanácsra — fosztá meg magát, akarya akaratlanul. Örökségűl szállt „szüz vállainkra“ ez emberbaráti kötelesség: inkább évenkénti adózással kenyezrezn le bitang „szegény legényeink“ patrociniúmat, birtokunkat, e' pusztákon igazán csak „a' jó isten“ által védelmezett, sovár körmeiktől megovandók: mint czélszerű intézkedések által, biztosabban sőt kevesebb költségesen, gyökeresen irtani ki a' bajt. Nem itt a' hely, e' valóban „nemzeti jellem“ sajátságunk okait 's alapját elemezni; de hogy úgy van, tagadhatlan.

Szabadjon a' javaslatok árja közé egy újat sodranunk, néhány eszmetörödeket közölve a' rendőrségi intézkedések föltt, gondolat-ébersztés 's csere végett egyedűl, azon hitben, hogy a' naponként emelkedő civilizációnak válhatlan árnyoldalai elég sulyosan kezdenek nyilatkozni Hunniában is, hogy e' téren is hinni akarja, miként „nem jól van úgy a' mint van.“

Intézkvény, minek szüksége majdnem egyszerre áll bé a' civilizációval, mivel annyiszor 's annyira visszaélt volna a' bitor hatalom, mit helytelenebbűl alkalmazott volna a' rost akarat vagy tudatlanság 's azért annyira félreismertették, nincs egy is, mint a' rendőrségi. E' visszaélések eredménye lön azon hit, hogy a' rendőrség mint önálló intézkvény: „mint csupán a' naponként inkább lábra kapkodó országlási kór mesterséges kinövése, a' nemzet 's felsősége közé örök gyanakodás 's kéty magvait szóró, 's jól rendezett törvénykezési eljárással teljesen kipótolható, alkotványos országban tehát egészen nélkülözhető, sőt szükségkép kiirtandó.“

Azonban, nem tagadva azon árnyoldalakat, miknek sulyát főleg az utolsó fél században, olly mélyen érezteté az önkény vas kara, 's minek utóérzetei itt ott talán mai napiglan is fájdalmasan rezgenek: eldobjuk é az összes intézkvényt? Mindent elszórvá, mivel visszaélhetni, nem vesztenők é el egyszermind mindeünkent?

Minél tovább halad az ember eredeti természetviszonyától távolodva, a' cultura utján; minél öszsőbb nyomulnak a' tömegek, a' társas egyesület elsőségeit teljesen élvezendők: azon mértékben áll elő az egyetemesség, fensőbb 's átkarolóbb felügyelet szüksége mind a' föltt, mi ez egyesület czélait megzavarhatná v. gátolhatná. Itt a' legtökélyesb igazságszolgáltatás sem elégít ki. Ez természetes elve szerint, a' károsult vádján nélkül nem intézkehetnek, a' nélkül, hogy ellenére minden jogelvény, vádló 's bíró legyen egyszersmind. Hatálya tehát leginkább csak akkor lép föl, midőn a' kérdéses dolog már megtörtént, kárpótlást nyújtandó vagy a' bünt fenyítendő. De azon állomány, melly a' rend főtartása, azaz: törvényeinek tisztelete végett semmi más módot nem akarna alkalmazni, mint az okozott kár visszatérítését 's a' megtörtént bűn megfenyítését: a' személy- 's vagyon biztosságot ugyancsak nyomorúságosan védné meg határai között, 's pedig e' biztosság az első czél, mi végett az emberiség az állományban egyesült. Azon intézkvény tehát, melly a' köznyugalmat veszélyeztető bűnöket 's kihágásokat lehetőleg gátolja, az egyedekek biztossága föltt polgárjogaik gyakorlatában 's vagyonuk megvédésében örkődik, jól rendezett állományban ép annyira nélkülözhetlen, mint igazságszolgáltatás, honvédelem 's istentisztelet.

Illy intézkvény pedig a' rendőrség, ha a' többi kormányhatóságéhoz viszonyában, ezeknek működését nem gátolja 's — alább kifejtendő — ellenőrség által netaláni tulhágása lehetlenítettik. Akkor a' trón emberbaráti bölcsének, ki nemesak a' törvényhozást, hanem a' törvénymegtartást is dicsőséges föladatú tekinti, valódi gyámja, védpaizs az igaznak, gyámot a' szegénynek, lángkard a' bűn-ujoncznak.

Milly szerencse a' népnek, ha főnökei ez utóbbi szempontot soha nem tévesztenék el! De olly gyakran mit látunk e' helyett? Itt hiányos czéltalan gondoskodást utlevelek körül, ott, tőke vagy akarat vagy tudomány vagy mind a' három hiánya miatt az utzasöprés kémelesét, itt a' hivatalnokok föltt tilos kritikák szaglalatát vagy — égő pipák elkobzásábani buzgalmaságot. —

Ha a' rendőrség czélai csak ezek, v. illyek volnának, persze örökre nélkülözhetnők; a' minthogy az illy intézkvény mellett pártolólág szólalni föl, józannak ugyan fejébe aligha jutott.

Bölcs kormányférfiak azonban a' rendező, az állodalmi gép fölakadásit megszüntető, a' veszélyessé válandó önkényt határaiba utasító 's a' nap apró bajait — e' gyilkos szunyogesipéseket — rövid uton befejező, egyszersmind tehát a' pördüh utait leginkább elzáró — elvet lelék benne. Hívén, miként a' büntető-eljárás nem a' gonosz tett kifürkészetével, hanem törvényes elítélésével foglalkozhatik: azt a' hatályosabban működhető rendőrségre hagyják. 'S e' törekvésöknek gyakran még azon emberbaráti sikere is volt, miszerint a' büntetteket keletkezésük előtt akadályozva föl, a' fenyítő igazságot nem egy martaléktól kimélték meg.

E' magasztos szempontból indulva szerkeszté II. József, a' koronás bölcs és emberbarát rendőrségi intézeteit. 'S kinek terveit nyilant 's alattomosan, annyi elágazó érdek, a' nemes, pap- 's kalmárcastok szűkeklü önzése, sőt a' megszeppent szomszédok cselei 's árnyai szeldek át, hü ellenőrűl ezen intézet kísérte azoknak lépteit, kik akaratának végbehajtására megbizátának, 's ezen süker dicsőségében vele osztozik. — Tudjuk mennyire tértek el később a' nagy eszázár rendszertől a' kormány emberei 's fölhagyva a' czéllal, csak a' nem mindig kellő eszközöket tarták meg. Rendőrségi intézkedésének árnyoldalai megmaradtak, izmosodtak; de úgy é szellemök? —

Balgaság volna e' sorokat mind azon cselekvés istentelűl érteni, melly az egyedekek sőt egyes nemzetek érdekeit az egyetemes szempont gyűrűibe éklmi néha erőszakkal is buzgózkodott; mert hisszük is, hogy mind e' czél lágyabb eszközökkel 's a' szétágazó érdekek 's jogok figyelmesb tekintetbe vételével, könnyebben, biztosabban volt volna kivítható; 's tudjuk is, mikép felednünk nem szabad, hogy magyarok vagyunk, 's tehát sajnálnunk sem a' reactiót, bár legbensőbb alapjában aligha tisztább volt mint az irány, melly fözlaklatá. A' historiographnak azonban még saját nemzete sujtolt ér-

dekeit is feledni kell, 's az egyedi nagyságot még ezek ellenében is megismerni. Valamint rendőrségi intézkedésinek egyes visszaélései sem dönthetik meg a' tiszta alapeszmét, a' magas irányt.

Azonban, rendőrséget akarva, egészen kell akarnunk. Alárendezetten, más hatóságoktól függve, névszerint létezhetik ugyan, de valóban, aligha. Hatályköre bizonytalan, cselekvései ki nem elégítők, haszna meghareztolt marad. Ellenben önállólag, mint a' közjó egyik önkörü vehiculuma, nem másdrangn hivatalbereznek, hanem országos-rendő közvetlen fölügyelés alatt önhatóságilag működve, a' nyilvános biztosság jelentékeny főtartása mellett, egy üdvös 's napona szükségesbbé váló — mert teljesen hiányos — közellenőrség helyét foglalná el. E' végre czélszerűleg organisáltan, 's kellő törvényi korlátok közé szorítva, az apróciska zsarnokok önkényének 's a' legtökélyesb alkotvány-forma mellett is gyakor eljárási hiányoknak biztos gátja lenne.

Hogy a' rendőrségi intézkedések hatályköre ott, hol közönséges fogalom szerint, leginkább kifejlődék, a' sajtó, beszéd sőt gondolat gyáván figyelmes kémeleteig terjesztett; hogy működése, a' polgárok biztosságának gondjaitól szellemi haladásaik föltt gyámkodásra téveszteték; olly árnyoldalak, miket részint így is érzünk, részint alkotványos országban nem félhetünk; minden esetre pedig, mint visszaélés 's bitorklás, nem az eszmét sujtja. Ismerjük II. József korát. Nem e' koronás reformer tépte é föl a' szó és sajtó tespedést szülő bilincseit, ő, kinek lépteit a' szent együgyűség 's a' lesengő önzés, mint terhelt hajót éhes delfinek, környezék mind végiglen; de föltt, 's mi, késő 's par excellence „felvilágosodott“ nemzedék, bámész hitlenséggel csodálgatjuk a' merészséget, mivel akkor politikai 's egyházi ügyek nyilvánosan tárgyalatának. Mert fejünkbe verték, miként az álladalmak inga alapjai kopár igékkel is megrengethetők, ives rőpiratokkal pedig épen felpuskaporozhatók.

A' világ-forradalom szerencsétlen következményei visszadobák a' nemzeteket azon szűk szellemkorlátok közé, mit Európa polgározottabb népei nyugodt fejleményben rég túlléptek, de a' franczia nép elrombolni merészkedett türelmellenűl. A' kormányok meg nem válogaták a' fegyvert, mit az eláradó vészek elibe sodortanak. —

Hosszu béke-kor tesz lényeges biztosságot a' polgárok hűségé 's ragaszkodásáról; 's legfőbb áldásul, szorosbra fűzheti a' bomladozott kapcsolatot. E' kapcsolat a' bizalom nemzet 's kormánya közt. A' szabadság malasztos gyermeke egyedűl; mert a' kancuskával megtört rabszelleme dacoz némasága önelégült nyugalomnak csufolható é? — Viradni kezd; üzzük el az álom rémképeit; adjuk meg az elsajátíthatlan, elidősülhetlen jogot, hogy kamatában bizalmat arassunk.

Miért ne férne meg a' leghatártalanabb sajtószabadság a' legtökélyesb rendőrségi intézkedésekkel? Miben ellenezheti a' polgár személyes biztossága föltt gondoskodás, annak értelmi tökélyrei törekvésűt? Egyesülve 's egyszersmind egymás föltt örködve, nem siettetnők é az emberi társaságot czélának, a' polgári boldogságnak kivívásához? Miért erőltetnők a' két intézkvény üdvös hatályát ellenséges szembesítéssel; minek gátoljuk mind a' kettőt — az egyiket állományvesztélyeztető féktelenségnek, másikat a' kény bérfegyverének bélyegezve üdvös hatásukban, 's becstelensük meg korlátozással 's visszaéléssel?

II. József egyesíté; az emberiség látta gyümölcsöt. Bár ne maradna a' szép emlékezet paragon 's a' megtört nyomon biztosabban haladna a' nemzedék. Mert ha a' napontai tapasztalás csakugyan nem tagadható, hogy mind az öszsés hatóságok, mind egyes ágazataik föltt — annyiképen megkeresztelt — ellenörködések a' kívánt czélakn kellőleg meg nem felelnek: az az eszme, minek jelenleg csupán körvonalmait adók*), hogy a'

*) Ohajtanók a' tiszt. értekezőtől részleteit is közölhetni minélelőbb e' nagyfontosságú 's újalakulásunkra ugyszólván mellözhetlenűl szükséges intézkedésnek, mit is szives bizodalommal kérünk 's elvárunk. Szerk.

rendőrség, illy vagy más, czélirányosb név alatt, egy-szersmind illy közellenőrségül alkalmaztassék: némi figyelmet érdemel talán korunkban, midőn a' szárnyaló elmélet után csak fontolva — haladni látszik a' gyakorlat. T. J.

Országgyűlési közlemény.

Január 6-án vizkeresztli, Jan. 7-én vasárnap szünet.

CXXXIII-ik kerül ülés, Jan. 8-án Elnökök: Pázmándy Dénes, Komárom, és Sztójka Imre Máramaros m. követei. Jegyző: Vukovics Szabasz, Naplővivő: Eischl János. A' félbenschakadt vitaközvetés folytatása előtt, egy tag megújítja az orsz. napló minélelőbbi megjelenése iránt sürgetését, melyet felkiáltás útján számosan magokévé tőnek. Megkezdék azután a' nyilatkozásokat azon kérdésre nézve: vajjon a' megyei kicsapongások-ról készült munkálatban a' megvesztegetésekre szabadság-é büntetés vagy sem? eredvényére nézve rövid általánosságban előre bocsátván, hogy e' kérdés a' mai ülés végévelis függőben maradt még, visszatérünk a' pénteki ker. ülés folytatásában történt velősb nyilatkozatokra. A' kedélyes szónoklatu tag után, kinek előadásával tudósításunkat megszakasztottuk, egy követ a' megvesztegetésnek mind definitívát mind büntetés alá vonatását lehetségesnek állítván, körülményink 's közkívánat által parancsolt szükségnek vélte iránta intézkedni, mint-hogy ezt mind a' választási szabadság valódi eszméjének, mind helyes gyakorlatának megsértése nélkül eszközölhetőnek látja. Ezután a' képviselői rendszert javasolta követ kijelentvén az ellene intézett azon vád irányában, mintha ő a' kismenességet csekélybe vagy éppen semmibe sem venné, 's jogaitól megfosztva ezitromhékint elhajítani akarná, hogy ő mindenkinek 's így a' kismenességnek jogát is tiszteli, érdekei iránt méltánylással viseltetik; de midőn egyesek jogát 's érdekét a' nagy egészével ellentétben vagy összeférhetetlennek látja, mindenkor a' nagyobb részt, a' közérdek bir előte tulnyomósággal. Nem helyesen tétettek, ugymond, előadására azon ellenvetések is, mintha ő a' képviselői rendszer behozásának javaslata által a' választási jogot legszűkebb alpra kívánná szorítani. Nem emlékeznek é az ellenvetők, hogy velük együtt ő is a' honoratorok szavazásjogát védte, annál is inkább, mivel ezek az ő megyéjében is már a' választók sorába felvételtek, mi által ezek száma jelenleg majd kettőzöttetve van, 's ez a' jelen munkálatban elég bőkezűleg meg is állapított; de azt soha nem akarja, hogy kik a' törvényt és szabadságot tisztelni nem tudják vagy nem akarják, annak illy alkotmányosjótéményélvezésében, mindenvisszaéléseik daczára is meghagyassanak; el sem ismeri soha, hogy a' szabadságnak gorombasággal szükségkép karöltve kelljen járnia, 's igyekezete oda van irányozva, hogy a' szabadság maga tisztaságában állhasson fen, 's eddigi szövegszerűségeitől: a' gorombaságtól és kicsapongási viselkedéstől minél jobban különítessék el. A' vesztegetések kárhovatosságot senki nem tagadhatja, valamint azt sem, hogy az, értelmeseb' s vagyonsob férfihoz sokkal kevesbbé fér, mint a' ki sem elég értelmességgel, sem függetlenséget biztosító vagyonsággal nem bir. Tagadja tovább azon okoskodás helyességét, mintha egyedek sokaságában lenné biztosítékát a' szabadság, aránylag a' kisebb vagy nagyobb számhoz. Tapasztalás is mutatja, hogy némely kevésb nemességgel bíró megyében sokkal nagyobb a' szabadság szelleme, mint hol a' nemesség számosabb. Minden alkotmányos or. ban köttetnek qualificatiók a' jogok gyakorlatához, 's miért? mert azok, kik illy qualificatiók hiányával vannak, az alkotmányos jogok gyakorlására érdemtelenneknek tartanak. Csak nálunk van ez másképen. A' képességek legfőbbike az értelmiség, 's a' kit nem ez, hanem bor és pálinka vezérel jogai gyakorlatában, az, szabadság-fentartónak nem mondhatatik, 's hogy az illyen, alkotmányos jogok gyakorlatával birjon, azt a' szabadság és közérdek nem kívánhatja. Ő tehát sürgeti a' megvesztegetések büntetés alá vonatását, mert abbéli intézkedés nélkül a' jelen munkálatnak semmi vagy igen csekély sikere lesz. Látja 's bár az általa javasolt gyökeres orvoslás iránt kevés a' hajlandóság; de nézeteit előterjeszteni köteles és szeretné, ha a' munkálat választmányhoz visszautasítottatnék, hogy ez, újabb módosítás által legalább véleményfejlésre szolgáltatson eszméket. Az utána felszólt tag szinte nem sok eredvényt vár a' jelen munkálatról; de a' vesztegetés a' választásoknál kikerülhetlen, azt tehát nem véli büntethetőnek, mert annak nemei 's lehetőségai felszámíthatlanok, 's a' baj nem is olly igen rossz, mint sokan képzelik; gyökere azonban másutt fekszik. Ugy van ez minden választási joggal bíró nemzetenél. A' tanácskozásonál azonban sokkal veszélyesb; de itt a' megvesztegetési csak muló érdekek, összesi-

mulható politikai vélemény-különbségek idézték elő, 's azon körülmény, hogy az új eszmék még zavartak. Előbb csak egy eszme uralkodott a' nemességnél: a' feudális jogok fentartása, 's épen azért önmagától megszűnend a' baj, ha a' vélemény és érdekek harcra kiforrand. A' képviselői rendszer sehol sem a' választási kicsapongások fékezése, hanem a' tanácskozások jobb rende miatt hozatott be, mellynél azonban szinte csak azon esetben használt, ha tulajdonképi alapja jó volt, ellenkező esetben kevesbség mellett az egész tanácskozási rendszer még rosszabbá lett. Ma zárjuk ki a' köznemességet a' választásokból, 's magunk közt megtartoztunk a' meghasonlás. A' haza 's a' kir. előadások azt tartják, hogy tudunk e' bajon segíteni, 's a' szónok is e' véleményben van; de ehez nem megelőző vagy visszatoló törvények által juthatni, hanem közérzelemnek kellene a' bajon segíteni, hogy gyalázatnak tartatnék megvesztegetést gyakorolni, ez által jutni hivatalba vagy azt magán gyakoroltatni. De illy érzést törvény által senkibe sem önthetni. A' bajorvoslás miatt a' választók számát kevesbíteni nem kell, sőt olly széles alapra állítani ezen jogot, hogy a' megvesztegetés lehetlenné; 's ha a' kismenesség, melyet alkotmányos szabadságunk képesének tart, abból kizáratik, meglesz azonban az oligarchia tulnyomósága. Van-e biztosíték értelmiségben, irás- és olvasás-tudásban? Ezek egyike sem biztos ovószer a' megvesztegetés ellen, mire ön megyéje bizonyosággal szolgál, hol ezen tudás a' legkiterjedtebb, de azért mégis a' megvesztegetés gyakori. Belül van az emberben a' legjobb biztosíték, t. i. a' polg. becsületérzés. Ezt kell ápolni 's a' hol hiányzik, előidézni. A' titkos szavazásban van némi jó; de maga nem elégséges; mert hisz utólag is lehet vesztegetni, olly feltétel alatt t. i. hogy ha az, kiért megvesztegetési díj ígértetik, valóban hivatalba is jut. Azon taggal egybíránt nem tart, ki azt mondá, hogy a' megvesztegetés nem bűn, 's azért nem kell büntetni; igenis bűn, még pedig gyalázatos bűn, 's iszonyu rossz következtetéseket von maga után; ő tehát szívesen büntetné, de annak fajait meghatározni, 's ha elkövetettet, kellőleg bebizonyítani lehetetlen; e' szerint büntetését nem sürgetheti, 's a' munkálatot a' választmányhoz visszautasíttatni sem kívánja. Utána egy főszónok szintolly értelemben nyilatkozott, mint kik előbb a' megvesztegetés bűnét büntetés alá nem vonhatónak nyilatkoztak, minthogy ennek bünfogalmát tisztán meghatározni nem lehet, 's így büntetés tárgyává tenni sem, mint nem lehetett az uszorát vagy káromkodást, bárha ezeket amazzal együtt erkölcsi bűnöknek mindenki elismeri, 's a' megvesztegetést a' szónok is igen gyalázatos tettek tartja. E' bajt csak nevelés és erkölcsi fejlődés által véli elenyészhetőnek. A' választási mozgalmakat, bármennyire veszélyeseknek mutatkoztak is, az átalakulás szükségképi követőinek tekintti, mellytől nincs mit félnünk, miután Európának egy nemzete sem bírta az átalakulás munkáját olly kevés mozgalommal és reakcióval eszközölni. Nálunk az átalakulás munkáját az előidézett zavarokkal akarák némelyek gátolni; 's ezt nem annyira pénz és megvesztegetés által idézték elő, mint inkább az adó-elvállalás elvének rémletessé tételével, gyanúsítással 's rágalommal; mi közben a' megvesztegetési szándék a' becsületességen sokszor hajótörést szenvedett. Midőn némely hatalmasak egyedi czélok 's egyéb érdekek miatt intézték a' megvesztegetést, különösen választás dolgában érzelt nem érhettek, 's a' józan belátásu választók minden hitegetés, ajándék daczára is azt állíták hivatalba, ki azon hely elfoglalására elég méltó volt. A' képviselői rendszer behozatalát javasló követ meg akarná tizedelni a' mostani választókat, azonban ki nem jelenti: bizonyos választói censusot akar-e föllállítani, mellyre nézve ugyan a' városoknál nem igen bőkezűnek mutatkozott; nem fejezte ki továbbá: vajjon személyenkinti választási joggyakorlást kíván-e bizonyos meghatározott testületnek, vagy aképp ohajtja a' választók számát alakíttatni, hogy minden 10. nemes jelöljen ki egy választót. De bármiképp akarja is a' képviselői rendszert foganatosítani, ez által a' megvesztegetést megszüntetni, sőt akadályozni sem fogja; mert számos példa bizonyítja: miképp a' qualificatiók megvesztegetés ellen biztosítékul nem szolgálhatnak, 's ollyanok is megengedik magukat vesztegettetni, kik különben is bírnak annyi vagyonnal, mennyi választói census gyanánt felállíttatnék. Ha a' köznemesség képtelen a' tisztviselők választására, nem lesz-e képtelen a' képviselők kijelölésére is? 'S vajjon ha az ő javaslata életbe lépne, a' helyett hogy most a' közvetlenül választók vesztegettetnek meg, nem fogna-e' akkor két rendbeli megvesztegetés lépni életbe? A' népet az alkotmány sánczain kívül sokáig hagyni nem is lehet. Akkor majd lesz helye a'

képviselői rendszernek. Reményli egybíránt, hogy azon szép erénynél fogva, mit a' nemesség igen sok helyen minden vesztegetés daczára kifejtett, az érdekek harcának csilapultával a' kicsapongások önkint megszűnnek. Nincs ezek ellen biztosíték az írni és olvasni tudásban; nincs az intelligenciában, sem a' vagyonságban, hanem a' kebel tisztaságában, a' becsület-érzésben; egybíránt az írni és olvasni tudás szüksége ugy is elhatározottat már a' jelen munkálatban Gévi idő-haladékkal. A' megvesztegetést alávalóságnak tartja de büntetéssel fenytethetőnek nem; 's ha a' bünt. codexben még tisztviselő ellen is csak azon esetre rendeltek büntetés, ha a' megvesztegetés következtében hivatalos visszaélést követ el: nem látja át, miképp lehessen a' választót büntetés alá vonni, ha ellene visszaélést bebizonyítani nem lehet, ezt pedig titkos szavazás mellett teljes lehetlenségnek tartja. Ez alkalommal a' büntető könyvnek ide vonatkozó szakaszt idévén 's alkalmazván, azzal fejezte be előadását, hogy a' megvesztegetést büntetés alá vonni ellenkezőnek a' bünt. t. könyv elveivel; 's ha mégis büntetni kellene, ez egyedül a' megvesztegetőre szabható, mert ha megvesztegető nem volna: nem volnának megvesztegetettek, mint ezt olly meggyék példája bizonyítja, hol sem a' főispán, sem más nagyobb birtokos olly alacsony eszközöz nem folyamodnak. Lépjének csak életbe a' vál. munkálatban föllállított egyéb intézkedési javaslatok, büntetlenség szigoruan a' széksértők, a' tényleges kicsapongók 's cs. renegek; törtéjék az eljárás szigoron, mind kétrész egyiránt feleletre vonólag, nem ugy, mint bizonyos megyében történt, hol egyik rész ellen vizsgálatot tenni tilalmas volt; 's meg lehetünk győződve, hogy a' visszaélések szűnni fognak. Mi a' választmányi munkálatot illeti, a' választmány kitelhetőleg igyekezett megfelelni föladatának, 's a' közelebbi módosítás után ahoz semmit hozzá adni nem lehet a' nélkül, hogy a' erim. codex elveivel összeütközésbe ne jöjjen. A' köv. szónok azon tag előadására, ki a' erim. codex létrejövését képesnek állítja, megjegyzé, hogy ha ezen sejdítés bekövetkeznék, az e' munkálat rendeletéhez tartozó büntetéseket át lehetne venni a' bünt. t. könyvből. A' képviselői rendszert ajánló tag előadására válaszulva, figyelmezteté őt: milly bajos lenne a' képviselői rendszert különösen olly megyékben létre hozni, mellyek a' háziadól elvállalásához különben is járultak. Hogyan léphetnék én föl, ugymond küldöm előtt ezen javaslattal; hogy miután nem-fizetési jogokról lemondtak, most ezen személyes választási jogot is adják áldozatul, mellyet bármely gróffal vagy herceggel is egyenlőn bírnak. Ha a' képviselői rendszer behozatala előzte volna meg az adózás elfogadása elvét, talán jobb lett volna; de most, miután ez ellen olly izgatások történtek, miután ezt némely megyékben le olombotozták, a' képviselői rendszerrel előállani nem lehet. A' szónok részletesebben bocsátkozott az izgatások rajzoltságába, mellyek nem salonban történtek egy findza-théa mellett, 's átment magasb hivatalnokok néphitegető szereplésire, 's beszédét azon intéssel folytató: ne gyengítsük a' jogokat addig, míg helyükbe más támaszokat nem állítunk: mert Törökország példája, hol a' jancsárok eltöröltették, a' fanatismus eloszlott, a' turbán más süveggel cseréltetett föl, intésül szolgálhat, kitűnően ama változtatások következtében, hogy utóbb a' próféta zászlója hiában tüzetett ki, a' nép többé nem tudá kifejtteni azon erőt, melly hajdan egész Európát megrendítette. Maga a' kortések behozatása nem büntett, bár ezer legyen számuk, csak az általok elkövetett csíny lehet a' polg. büntetés tárgya. Zavarok mindenütt találatnak, még a' zárdákban is. Minden embert meg lehet vesztegetni személyessége 's körülményeihez képest; de lehet-e' valakinek benső szándékát büntetés tárgyává tenni? vagy tán csak a' bor pénz általi megvesztegetés bűnös, a' kellemes társalgás és nyájas rábeszélés általi pedig nem? főbb megvesztegetők nem a' kormány emberei voltak, 's ez maga sem vett részt a' megvesztegetésben, de hibája abban állott, hogy ez ármányoknál szeméit behunyta 's meggátlásukra be nem folyt. Végre a' kormány 's ellenzék egymás elleni állását taglalván, kiemelt a' mostani correlatióknak az előbbiektől lényeges különbségét, 's Rotteck után előadja a' követ kötelességét, melly ellen hia minden törekvés. Némely válaszok és viszonyválaszok után, mellyek a' szónokok egyes állításainak bal felfogásából vagy félre magyarázásából származtak, még két újabb nyilatkozat történt, mindegyik a' megvesztegetésnek büntetés alá vétetése mellett; mert kétségtelen hogy hábár a' megvesztegetés minden nemei elő nem sorolhatának 's be nem bizonyíttatának is, azért a' meghatározhatók 's napfényre hozhatók büntetetlen hagyni nem lehet, 's rossz elv volna valamely bünt. canonisálni, 's meg-

szüntetéséről egyáltalán nem gondoskodni azért, mivel minden árnyéklatban definiálni, vagy azt egészen kiírni nem lehet. Nem áll azon egyevonal, melyet némelyek a rábeszélés 's egyéb anyagi megvesztegetés közt felállítottak; mert a rábeszélés nem physikai tény, hanem morális hatás, mely büntetés alá nem vonathatik; de a physikai megvesztegetés biztos anyagul szolgál a t. hozási rendelkezésnek, 's habár mindenkor bizonyítható nem volna is, szükséges legalább, hogy a törvényhozás a rá kiszabott büntetés által méltó rosztalását kijelentse, 's ez által ellene a közvéleményt is felhívja. A képviseleti rendszer behozatalát illetőleg megjegyzi egyik szónok, hogy már maga a nemesség bizonyos qualificatio; ebbe tehát új qualificatiókat hozni akarni képtelenség. Mellözve a tárgyat fel nem világosító némely válaszokat, egy szónoknak általános elmélkedés 's a megvesztegetést csak azért is büntetetté kívánó előadása után, hogy ellene a közvélemény felhívassék, velős beszédben adá elő nézeteit egy másik tag, kinek tartalmas szónoklatát majd későbbben. Utána egy tag csak a nevelést emlegeté, mint a kicsapongások egyedüli orvoslatát, noha már megjegyeztetett, hogy a nevelés csak a sarjadékat javíthatja, a mostani nemzedék ellen azonban orvosserül nem szolgálhat. Egy másik tag nemcsak büntetni nem akarja a megvesztegetést, sőt azt gyakran erényes tettek is mondá, 's ő, bárha mások mellett nem ugyan pénzrel és borral maga is korteskedett, még sem érzett soha lélekismereti furdalást, miből következteté, hogy a megvesztegetés bűn nem lehet, mert a bűnt az ember belseje kárhoztatja. Ő is véleményt akar előidézni, mely a kicsapongásokat szegényítőknél bélyegezze, 's e véleményt üdvösbnek tartja, mint bármi drakoi törvényt. E két tag után egy követ kijelenté, hogy ő minden politikának egyedüli biztos alapja gyanánt az erkölcsöt ismeri, mind polg. mind törvényhozó tagi állásánál fogva főkötelességének tartja az erkölcs nemesítése és biztosítása alkalmát minden téren megragadni. 'S ki tagadhatja a megvesztegetések 's ezekből származó kicsapongások erkölcsromboló erejét? Mondják ugyan hogy erkölcsi bünt politikai uton büntetni nem lehet. De vajjon nem politikai bűn-e egyszersmind a megvesztegetés? Nem korlátozta-e az a polg. szabadságot és joggyakorlást, nem kockáztatja-e a választások jótékony eredményét, pedig megjegyzendő, hogy a választó nem kizárólag önmagának választ bírót és hivatalnokot, a statusra nézve tehát nem lehet közönyös dolog, kire és önkint adja-e valaki szavazatát, vagy megvesztegetés következtében. Mondatott, ugymond, hogy a megvesztegetés bizonyult esetén, a hivatalba lépettnek meg kellene fosztatnia vesztegetés által nyert állomásától, 's hogy néha községek is vesztethetnek el ily módon választási jogukat. Igenis, megtörténik ez Angliában is, hol p. o. a szavazati reform után, visszaélés következtében öt város (borough) veszté el szavazási jogát. Egy hiány, a mi Angliában a választási intézkedések sikerét kétséssé teszi látszik, az, hogy nincs titkos szavazattal, mi a jelen törvényjavaslatban benne foglalatik. Mily iszonyu visszaélések történnek, midőn szerződésre lépnek némelyek a helységekkel 's a megvesztegetési oklevél a község ládjában őriztetik. Ily eseteket csak meg lehet tudni 's be is bizonyítani: egyébiránt a crim. codexben sincs egy törvény is, mely minden esetet sujtathna, mert a bűnök minden fajai között maradnak eltitkoltak. Nem is arról van szó, hogy a be nem bizonyítható tényekkel mi történjék, hanem a nyilvánosságra jutott 's bizonyíthatókkal. Ezeket pedig büntetni nem akarni törvényhozásnak, lehetetlen. Nem alapos ok, hogy a megvesztegetés definitióját adni nem lehet. Igenis lehet, csak akarjunk; lehet bizonyos fajait is kijelölni a megvesztegetésnek, 's a szónok a dec. 21. ki javaslat szerint, az ide alkalmazandó büntetések iránt a crim. codexben felállított elvekkel összhangzólag, egy szerkezetet javasolt. Két rövidebbnyilatkozat után, velős előadást tartott egy tag, 's főkép azért, hogy meggyőződését mondja ki, miszerint ő a megyei kicsapongások tulzott félelmeknek megleg befolyása alatt a megyéket rendezni nem véli tanácsosnak, mikép e munkálattól nagy sikert nem reményl, mert az megerendezésnek csonka; mi pedig benne nem megerendezési, az igen kevés és erőltet szabály; hogy kimondja, mikép a választásokra nézve a hat év, és a titkos szavazat elfogadása elég volna, 's végre hogy a megyei élet 's hatóság nem a választásbeli kicsapongások hanem az által vesztélyeztetik, hogy a tanácskozás és határozás tárgyértellenek kényitül függ; ez az életvesztély, 's gyökeres orvoslat a választmány épen ez ellen nem ajánlott. 'S ugy látja, kivált az utolsó ülésben, hogy a KK. és RR. közül sokan tértek ezen meggyőződésre, 's ezt jónak tartja, mert ha a dolgok sok nem

változtathatnak is, miután a munkát utasítással vált; de azon körülményből, mert az egész munka alapelvéről, és szelleméről nem elején volt szó, mint kellett volna, hanem végén, midőn idő tekintetében legalább késő, ezen körülményből tanulság meríthetők a tanácskozások menetelire nézve, t. i. hogy az országgyűlés ki szokta küldeni választmányait a nélkül, hogy az elveket kitűzné, mikre munkálataikat építsék, a nélkül, hogy a határt kijelölné, min innen ne maradjanak 's tul ne menjenek. Véleménye szerint vagy nem kellene fölvevők 's határok kijelölése nélkül választmányokat kiküldeni, vagy pedig miután az elvek 's határok kijelölése, a tárgy részletes fejtegetése 's megvitatása nélkül nem mindig ugyan, de sokszor lehetlen, 's ez tömérdek időt kívánna; ily esetben a választm. munkálatai először csak elvekre nézve, csak általánosságban vétetnének vita alá, és csak ha ezek helyesültek, akkor küldetnék szét a törvényhatóságokhoz, 's ezután ereszkednék a tábla részletekbe; ha pedig az elvek 's alapok nem helyesültek, akkor már elvbeli utasítással adatnék a munka vissza; hisz ebben nincs semmi szegényítő a választmányokra nézve, mert valamely munka fölvevő alapok szerint a legbülesebben lehet összeszerkesztve; de ha az alapokat a többség nem javálja, természetesen nem használhatni; 's elvekben különbözni a többségtől, nem szegény. 'S a kétszeres vitatás igen nagy hasznu lenne a törvényhozásra, mely az utasításoknak néha valóságos rabjává válik; mert e szerint előbb irány a 's elvei tekintetében vitatának meg minden munkát, 's ha jónak nem találtatnának, nem küldetnének el. De mostani gyakorlat szerint, mielőtt a KK. és RR. fölöttük itélnének, haza küldetnek a munkálatok, 's e szerint irányt a nemzetnek nem a KK. és RR. táblája ad, hanem adnak a választmányok; 's midőn a tanácskozás folyamában, mint például most, érettebb, újabb nézetek fejlődnek ki, már késő; nincs menekvés, nincs szabadulás, mert utasítások által meg vannak kötve. A tanácskozás e módját ő eddig is helyesbnek tartotta, főkép nálunk, hol utasítások gyakran veszélyesen megköthetik a követeket; azonban ő nem sürgette; de most azt hiszi, hogy a KK. és RR. elevenen érezi szélszerűségét, azért kötelességének tartotta jövendőre a KK. és RR. figyelmébe ajánlani e módot. Csak így eszközölhető egyrészt hazafui lelki nyugalomra, másrészt a nemzet közjává, hogy mikor kell határozni, mikor végszót mondani: mi utasítások szerint szavazunk ugyan, de mielőtt a nemzet utasítást irt volna, a KK. és RR. többsége megküldé 's elibe adá az elveket 's módokat, miket még szabad meggyőződése 's belátása szerint a közügyekre legjobbaknak itélt. Utasítások mellett e módon kívül nincs más ut nagyszerű 's következetesen cselekedhetni; nincs más mód a törvényhatóságok jogát úgy összeegyeztetni a szükséges szabadsággal, hogy mindkettő épszáért maradjon, mely nélkül ez ország virágzó, 's nagy — soha nem lehet. Egy uttal, miután a megvesztegetés fölötti vita még nincs bevégezve, ez iránt is nyilatkozik. Hogy a megvesztegetés vétség, az onnan világos, mert a választás nem pusztán jog, mi valakinek önmagáért adatik, hanem kötelesség is, mit az illető státusért 's a status javára, 's nem kizárólag a maga hasznáért köteles gyakorolni, és így, ha ki e jogával nem él, ki kötelességét nem teljesíti, a szavazat elmulasztásaért büntetethetik, mint Europa több alkotmányos országiban; természetes tehát, hogy még inkább büntetethetik, ki jogával visszaél 's ki kötelessége ellen cselekszik. Hisz a választóság a statusban a hivatal egy neme, 's ha a bíró, a tisztviselő büntetést szenved, midőn hivatalával visszaél, következetesen szenvednie kell annak is, ki választási jogával él vissza; mert ő azt nem egyedül magáért nyerte; 's e szerint közérdekekben tartozik azt gyakorolni. Igen, elméletben ez tisztán áll; de a vétségnek nem az-e lényege hogy valaki azért szavazott A-ra, mert ajándékot kapott; 's meghatározhatja-e ezt a tévedés nagy veszélye nélkül az, ki a lélekbe nem lát? Mert ha valaki ajándékot nyert ugyan, de a nélkül is meggyőződése szerint A-ra szavazott volna: azt kérde: van-e itt, 's hol a bűn? Ez tehát gyakorlatban rendkívül nehéz föladat, 's mivel oly nehezen bizonyítható be, azért rendel ellene az angol törvény oly nagy büntetéseket, hogy midőn a törvénynek alkalmat van sujtani, megszhangzólag sujtson, tudniillik ha a kijelölt a megvesztegető: választatása érvénytelen, 's azon község képviselője soha nem lehet, másféle megvesztegető 's megvesztegetett pedig, 5000 pftot fizet, és szavazásjogát örökre elveszti. A kivilágosítás könnyítésére továbbá azt rendel, hogy ki a választás után egy év alatt megvesztegetést fődöz fel 's bizonyít be, maga büntetlen marad azon megvesztegetésért, mit ugyanazon választás

alkalmakor (de még első ízben) elkövetett. Szerfölött bajos meghatározni: hol kezdődik a szabados és tilos hatás, 's e meghatározásban a törvényhozásra nézve az nyugtalanító, hogy a finomabb fogások, a gazdagokéi kisikamlanak, de a durvábbak, a szegényekéi nem, 's ekép ugyanazon bűn csak a szegényekben büntetettik, 's ezekének elnyomatása által a gazdagok bűnének csak annál nagyobb süker szereztetik, 's így elkövetésére annál nagyobb ösztön adatik. Valóban a 39ik §. első szerkezete szerint egy gazdag ur akár gonoszságul, akár nagyuri tréfából hív embere által 1000 pft. eszes ajándékozásával könnyen létesíthette volna, hogy 3 évre több száz ember fosztassék meg szavazásjogától, talán épen azon néhány száz, melynek választásból li kizáratása érdekében fekszik. Nálunk például, hol egész tiszta nemes helységek vannak, adatna valaki jelesebb összeget torony-v. sz. egyház- fölépítésre, iskolára, v. az ekleziának 's köv. választáson az egész helység az ajándékozatóval (azaz a játékon kívül maradó gazdag ur embereivel) egyértelműleg szavazna, — kérde: vajjon ily esellel nem lehetne-e egész helységeket megfosztani szavazataiktól, mint melyek magukat megvesztegettetni engedték. Más részről pedig ha valaki csak ugyan szavazatnyerés végett adományozza meg az egyházat, iskolát, és sikerrel: vajjon ezt a bíró kegyes alapítványnak fogja-e tekinteni vagy megvesztegetésnek? Legyen szabad itt kissé félre térnie. T. követét nagy figyelemmel hallgatá, sok igazat mondott, de sokban egyezett Sz. követével is, pedig tudja, hogy kettejük közt elvben nagy különbség van; T. követe inkább a szabadságot, Sz. követe inkább a rendet félti. Előadása után nem lehet meg nem jegyeznie, hogy a köznemesség egy pár év óta mértéken tul 's igazságtalanul gyűlölték; különös, mivel itt ott némely önző 's ámitó fegyverül tudta használni, jobban gyűlöltetik a fegyver, mely sujtott, mint a kar, mely azt vezette. És miért gyűlöltetik? Mert a közterhek viselésibe egyszerre nem lett szerelmes. De legyünk igazságosak; kérde: vajjon nem volt-e csak néhány év előtt is köztan a tanultak közt is, az iskolában is: hogy az adómentesség a nemes ember szabadságai közé tartozik? És az adó leghőbb baráti fáradoztak-e értekezőlég házaikban tűzhelyeiknél meggyőzni őket ellenkezőről: mikép kívánhatni hát hogy azt tegyék, azt higyék, miről őket részletes magyarázattal meggyőzni nem igen tartották fáradságra méltónak. Ép azért méltók a szabadságra, mert bátrak 's hívek védni azt, mit fogalmok szerint annak hisznek. 'S ninesenek e hasonló meggyőződésben nagyuraink közül is sokan, 's honnan van, hogy sem Sz. követénél, sem elvbarátnál nem vehetni törekvést észre, azokat a szabadságra képteleneknek nyilvánítani. Igaz mit T. megye követe mondott: a szegény nemes sok helyen árverés utján szereztetett meg; de az ember körülbelül mind megvásárolható, legyen az gazdag vagy szegény, csak árban van különbség igaz az is, hogy a szegény nemesség kortes-életében czudar jelenetekkel találkozunk; de ő ugyanannak jeles eszéről 's helyes tapi ntatáru, jeles sőt magasztos példákat beszélhetne el midőn az urak 's hivatalbeliek serge ellenében a köznemesség szava valósággal az igazságé, 's így az isten volt: a nép józan esze a választásokban a tanultak mellett épen ugy szükséges, mint a szabad levegő az illatos virágoknak, melyek egymást ezen illatukkal hervasztanak meg, ha a közönséges légben nem találnának közlétet. Ne ijesszük tehát magunkat szerfölött, hanem inkább ismérkedjünk meg helyzetünkkel 's értsük meg, hogy nem annyira az embereken, mint a korban van a különbség; elmúlt ama csendes kor, midőn a megyei gyűlés házi tanácskozás jellemét viselte, melyben csak az öreg urak szóltak, 's egymást közhelyen komám- és sógoruramnak szólították, midőn a főispánoknak a főhivatalnokok is gyermek-módra kezecsoholtak; a politikai érzék először kifejtett az ifju nemzedékben, erről a mozgás a köznemességre ment át, 's máholnap a népre hat ki; de ne tartuk veszélynek, mi csak fejlődés, a rendellenes égtől félelem miatt ne fojtsuk el a szabadságot, 's ne ijedjünk meg, midőn a politikai halál az alsóbb körökben is elmulik, 's az élet mozogni indul a népben. Ő egyenesen kimondja, hogy a köznemességnek minden durvasága 's gyarlósága mellett is barátja, 's kedveli benne azon daczot, és büszkeséget, mert csirája ez a szabadságnak: mint nem örömmel szemléli a jobbágságnak, egyébiránt helyzetében természetes, hunyászkodását, mert ez szolgaság jele; ő a köznemességet a nép előkészítőjekint tekinti; míg a mult századokban Europa legtöbb nemzeteiből kihalt a szabadság, nálunk az fészket a köznemesség nagy számában talált. Meglehet talán, kellelén 's igazságán tul tartja sajátjának, de

azt hiszi: ha felvilágosításában elnem fárad, honunk át fogja látni, hogy nem azért őriztetni meg vele a sors, hogy magának tartsa meg, hanem hogy megoszassa; szóval: ő a köznemesség választási jogait nem meri megszegni addig, míg ez a nemzetet képezi; de oly minőségnek tekint, melyet nem ronthatni szét előbb, sem mint mellette a népszabadság óriás-szobra fölállított. Ezért ő a nemesség és szabadság-kedvelést tisztítani, de ingerelni és öregíteni is akarja, 's véleménye szerint Sz. követő, sőt nálánál szabadelműbbek is, de kik a szabadság kényes természetét nem ismerik, a járásbeli falunkinti részletes választást javasolják, kik zenét, zászlókat, színeket megtiltani ohajtnak, a szabadságot ünnepléséig fosztván meg, annak leghatalmasb báj-s vonzó erejét veszik el, mert testetlen elvekért 's eszmékért csak bőlebb 's magasb elmék lelkesülnek, a népnek kép, alak, ünnepi színezet kell, hogy így lelkében az arany szabadság 's jog, a képzeletre 's érzékekre ható választási remény 's emlékezet által folyton tápláltatván, életben tartassék. Ki a népben egy rendes teoriát keres, el fog kedvetlenedni, ki életét az élet szemével vizsgálja, a nép, a sokaság eszméje és vele a szabadság is csak annak keblében válik szent hitté. Eddig gyakran a köznemesség volt egyedüli támaszunk: emlékezzünk meg arról, 's ne féljünk tőle, mert oly nyugodt körülünk, mint egy csendes tenger, 's ime első mozdulatára fölriadtunk; ő sok dologban azt hiszi, 's a választásra nézve is (tanácskozással nézve nem), hogy az élet magától jobban eligazodik, mint törvény eligazíthatná; 's ki magát a szabályozás tökéletes szabályozásával kecsgetti, az elfeledő, hogy a szabad nép 's élet — oceánhoz hasonló, melynek hasznai végtelenek, de szükségkép áldozatai is vannak. A megvesztegetésre visszatérve mondá, hogy azt vétségnek tartja, 's így büntetést érdemel, következésképpen, miután a 39dik § új szerkezetéből ez kihagyott, e hiányt ki kell pótolni; de politikai vétségeknél szükséges, hogy a törvényhozás fokozatos legyen, 's ha valamit a nép vétségnek eddig nem ismert, szükség, hogy a törvényhozás előbb azt azzá bélyegezze, 's miután e cél eléré, akkor van helyén ellene nemcsak szigorubb büntetéseket hozni, de a szigorubb eljárást is, mely utóbbinál fogva az egészen könnyítés és nehezítés által sokat lehet változtatni. 'S kérde: tartotta-e eddig a közvélemény vétségnek 's gyaláznak a választási megvesztegetést? És vajjon választóink helyzete nem különbözik e minden más országheliktől abban, hogy egy egy megye 100—200 □ mföldre terjed, hogy a köznemesség jobbadán szegény, hogy a választás a gyakran messze eső székvárosban tartatik, hova utazni 's hol tartózkodni költséges; és vajjon egy nyílt közvendégség, tekintetvén ez nemzeti erkölcsünk és szokásaink szempontjából, viseli e magán azon bünszint, mint p. o. az angolok bujdokló szövásáraolgatása? Véleménye szerint a most hozandó törvények ezéjla kevesebbé az, hogy büntesse a megvesztegetést, de inkább az, hogy most első ízben a törvényhozás azt vétségnek 's gyaláznak jelentsé ki; ennél fogva a törvény igen vigyázólag szerkesztessék, hogy a szokásaitól nehezebben való köznemesség ármányoktól védve legyen, de kevesebb azok, kik megvesztegetni szoktak. Ezért ő oly szerkezetet vélné jónak, mely a 39. §. eredeti szerkezetétől következőkben különböznék t. i. kimaradna a fogság, mint a vétséggel nem analog büntetés; a büntetés lenne ugyan szigorú, de a bebizonyítás nehezítették meg a vétség szorosb értelmezése által, ez amannak súlyát elhárítja, azonban vétség és büntetés, mint kezdet és végpont közt arány van; a megvesztegetőkre könnyebb, a megvesztegethető köznemességre nézve nehezebb legyen a bebizonyítás; közkereset-indíthatásnak határidő szabassék, sem rövid, mert hevenyében az emberi természet sokra kész, mit később nem tenne, azonban ha megkezdene, a visszalépést áltálja, sem hosszú, hogy az éfélé nyugtalanítások messze neüzhessenek. Ezek után a szerkezetmódosítást közli; utána még egy pár követ szólott, de mivel még a szó-lásra följegyzettek száma tetemes volt, a vita másnapra halasztatott.

CXXXIII. kerül. ülés, jan. 9én. Tegnap meg-biztatás következtében jelenté az elnökség, miszerint az országgyűlések naplója utolsó iveri megjelenését személynök ő nmlga három nap mulva megtörténendőnek ígérte. Ezután az iránt emelt szót egy tag, hogy minél-előbb orsz. ülés tartassék: hadd lássa az ország némi eredményét már azon számos dolgozatnak, melyek a jelen országgyűlés alatt készültek, de legtöbnyire csak első stadiumukban maradván, eredményükre nézve teljes bizonytalanságot hagynak fön. Nem volt országgyűlés, mely ennyi idő alatt oly sokat dolgozott volna,

mint e mostani, 's mégis a szónok csak mintegy orsz.-gyűlés elején érzi magát, mivel a munkálatok azon stadiumokat meg nem futották, melyek szükségesek, hogy bizonyos tájékozást szerzhessenek 's ezeképezt irányozhassák cselekvéseiket a RR. Ő tehát akár végeztetik ma a szőnyegen forgó tárgy, akár nem, több ker.ülést nem kíván tartatni, míg a meghaladt tárgyak orsz.ülésben föl nem vétetnek, de vízhangra nem találván, megkezdődött sorozat szerint a megvesztegetés fölötti nyilatkozás részint büntetést szabhatni minden különbség nélkül. A büntetés mellett nyilatkozók egyike, a képviseleti rendszer behozatalában sem látott elég biztosítékot, ha a zavarok eltávolítására egyéb intézvények nem hozatnának, mert, ugymond, a népképviselet által csak a gyűlékony anyagok fognának szaporítottani, 's ha ezek ellenében oltószerről gondoskodva nem lenne, a veszőly még nagyobb mértékben fogna harapozni. Azok ellen, kik a megvesztegetést bűnnek elismerni 's e szerint büntetés alá vonatni nem akarják, felhozá, mikép a megvesztegetés azonnal bűnné válik, mihelyt botrányval, erkölcsrontással jár, 's akár vagyoni akár személyes bátorsággal, vagy talán mind a kettővel is összeütközésben áll; már pedig hogy a megvesztegetés, eddigi tapasztalás szerint botrányt, erkölcsromlást 's elaljasodást idéz elő, hogy a vagyoni és személyes bátorsággal ellenkezik: azt senki kétségbe nem vonhatja; 's e szerint ő a megvesztegetett v. megvesztegető egy huszasos hazafiaktól kezdve egész az ötforintosokig büntetést kíván szabhatni minden különbség nélkül, 's ha megengedi is, hogy a büntetések minden esetben alkalmazhatók nem lesznek a megvesztegetés felföldözhetlensége miatt, azért ő a bebizonyított megvesztegetéseket büntetlen hagyni nem akarja; mert egy büntetőtörvény sincs, mely minden elkövetett bünt sujthatna, mivel a bűnök minden fajai közt maradhatnak 's maradnak is eltitkolt esetek. A törvényhozásnak egyébiránt a bebizonyítható esetekre meg kell szabni a büntetést 's kimondania indignációját a megvesztegetés bűne ellen egész általánosságban. A nemzet értelmes része elejétől fogva kárhóztatá a megvesztegetéseket, 's ez által bizonyosságát adta, hogy azokat büntetés alá is kívánja vonatni. Nem áll, hogy a megvesztegetés definícióját adni 's annak főbb fajaira büntetést szabni nem lehet. Jól hozták föl némelyek, hogy Angolországban mind definiálva, mind büntetés alá vonva vannak, 's csak Welcker munkáját kell fölírni, hogy azok definíciója megtalálhassék: de adá azok definícióját tegnap a RR-nek egyik tagja is, javaslatba hozván a büntetéseknek a vesztegetések fajaihoz mért alkalmaztatását; ő tehát akár ezt, akár egy más tagnak tegnapi javaslatát készséggel fogadja, 's a megvesztegetések ellen törvényt kíván szabhatni. — Egy másik tag azon okát adá a büntetési lehélenségek, minthogy a megvesztegetés 's a vele járó mozgalmak már a nép jellemévé váltak (?) 's nines, ki ezt akadályozhassa! Ő a javasolt büntetési törvények foganatosítását a megye által nem vélté eszközölhetőnek: kir. biztosokra pedig nem akarná bízni. Ő választási politiat kívánna létrehozni, mely a választási rendet föntartaná, 's e végre maga a nemesség által kívánna felelős vezéreket választatni 's a t. De megvesztegetés elleni büntető törvényt alkotatni nem ohajt. Egy más követ sokszor még kötelelenségnek is állítá a megvesztegetés gyakorlását, 's e szerint természetesen büntetés ellen szavazott. Mondatott tovább, hogy a megvesztegetések büntetési esetén közügyek iránti részvételesség fogna keletkezni a megyékben, hogy illynemű büntetések fölállításának szüksége még nines bebizonyítva, pedig törvényt szükség nélkül alkotni nem kell; nines bebizonyítva az is, hogy az eddigi törvények elégségesek nem lettek volna a kiesapongási jelenetek fékezésére, ha ama törvények szellemében kellőkép intézkedtek volna a hatóságok; hogy e kiesapongások csak mulékony jelenetek 's így ő a javasolt törvény alkotását, ha nem egészen fölöslegesnek is, de idő-előtítnék látja; mert még a kiesapongások okai sincsenek megvizsgálva, 's mert azok életbeléptetésétől a választási szabadságot félti. Kik a büntetést sürgetik, a megvesztegetést morális bűnnek mondották; de így a hazugságra, részegsége 's a t. is kellene büntetést szabni, 's vizsgálat alá kellene vonni az emberek szándékát, ki minő indítóokból szavazott így vagy amugy, 's ekkor az irigység és boszuállás is büntetés alá lenne vonandó; ha pedig ezt nem akarják az ellenvéleményű tagok, úgy ő nem látja okát: miért kívánják csupán magát a megvesztegetést büntettetni: mert hisz ennek nem mulhatlan következése a kiesapongás, 's csupán azért, hogy lehet következése, szint-ugy nem büntethető, mint nem az összebarátkozás, melynek hasonlóképp lehet verokedés vagy gyilkolás is

vége 'stb. Egyike ajánlá, hogy a megvesztegetéseket sokkal mélyebre ható organicus bajnak kell tekinteni, hogysem azok iránt fölülegesen intézkedni elégséges volna, most midőn más viszonyokban nevezetes átalakulást szándékoznak a RR-ek eszközölni, mint p. o. a városi szerkezetben. Illy változtatások mellett a megyei állapotnak esőkönysülve helyben maradnia nem lehet, másképp a többi reform is hiába létesítették, mert kellő összhangzás nem leendne; különben is veszélyben forogna az alkotvány, ha jövendőre is a választások 's tanácskozások csak fegyveres erő közbejárulása mellett tartatnának. Távol van szónok attól, hogy a köznemességet kiskorúságra akarná kárhóztatni; vagy jogaitól megfosztani, hanem ennek gyakorlómódját kívánna úgy idomíttatni, hogy a szabadság mellett rend is legyen; mert a két eszme nemesak nem ellenséges egymásnak, sőt szabadság, rend nélkül nem is képzelhető. De szabadválasztásnak nevezheti-e azt valaki, midőn a felek egyike pisztolyokkal, késekkel vagy ólmos botokkal fegyverkezve jelenik meg, másika pedig rettegések közt vesz részt a választásban, vagy teljességgel elmarad, mert nem akar gyilkolni, nem akar véres palástot magára öltetni. Nem szabadabb választás-e, midőn 10 vagy 20 nemes választ egy képviselőt, ki azután az alkotványos jogot közvetlen és függetlenül gyakorolja, mint az eddigi, midőn ezer vagy két ezer ember józan eszétt, lelki és testi szabadságát, választási jogával együtt bérbe adja 's csak akkor tudja megmondani, kit választ, ha azt kérdik tőle: ki borát itta? Illy választásmód a nemzet romlásának factora, kijátsza a közös intelligencia akaratját 's nemhogy korszerint előhaladásnak volna eszközlője, sőt magát a törvényhozást is hátráló lépésekre kinszeríti. Avagy nem tanusítják-e ezt eléggé azon megyék, hol a korteskedések divatoztak? Helvecziában bizonyosság erre Schwiz, Uri és Unterwalden cantonok példája: mely utóbbiakban pártolatást nyert az első által tett azon indítvány, hogy a sajtószabadság szüntessék meg, 's ez egyenesen annak tulajdonitandó, mivel ott is a tömegek határoznak. 'S ugyan mit tennének a legitimisták Franciaországban, ha, mintők sürgetik, a jogokat ott is a tömegek gyakorolnák? Szónok a honoratorokat föl akarja ruházni jogokkal, mert kívánja, hogy a megyéket az intelligencia igazgassa. Részesüljenek jogokban azok, kik gyakorlatára képességekkel birnak. Csak így lesz rend, így valódi szabadság. Most ha a rendbontó ellen actio határozatit egyik gyűlésen, a 2ik megsemmítí azt. Átment azután a szónok egyik követnek a választmányi munkálatok mimódoni kiszitését tárgyazó előadására, 's javaslatát ellen nyilatkozék, mert, ugymond, ha az elvek a választmány elibe kitűzetnének, azoknak az utasítások többsége szerint kellene felállítatniok, 's így e választmány nem követhetné saját elveit és meggyőződését, nem is adhatna irányt a közvéleménynek, hanem inkább maga is rabja volna az utasításoknak. Állítá, hogy ha a mult országgyűlésen váltóügyben munkálkodott választmány előleg kitűzött elvek szerint dolgozott volna, ugy az egészből semmi sem leendett. Ha a választmány most is egészen saját elveit követte 's a képviseleti rendszer behozatalát ajánlotta volna, bárha nem minden megye fogadta volna el is, találkoztak volna bizonyára számosan, melyek azt elfogadandótták. Végre a megvesztegetések büntetése ellen felszólt tagok némely állításait ezafolá, 's agyérmenek nyilatkozatát, hogy az őrszék teljes biztosítékul szolgálhasson a kiesapongások fékezésére nézve, ha képviseleti rendszer nem hozatik létre, mert, ugymond a fölzdult tömeg átront minden korlátot, 's visszaragadja azok kezéből a hatalmat, kiknek azt szelid, megdöntött állapotában átengedé. A kiesapongási bűnök megítélését tehát független bíróságra vélné bízandónak. Ha már a RR. a tisztviselők megvesztegetését büntetendőnek határozzák, mennyivel inkább kell büntetni a választási vesztegetéseket! Tisztviselő vagy bíró, egyes embert vagy családot károsíthat, de a rozslat választott hivatalnok vagy követ egész megyét sőt egész országot dönthet szerencsétlenségbe elhatározó szavazatával. Ez más országokban, melyeknek választási kiesapongására némelyek hivatkoztak, 's azok példája szerint a megvesztegetést nálunk sem találták oly igen veszedelmes dolognak, — mind másképp van. Franciaországban p. o. hiában törekednék bárki csupán megvesztegetés által a kamrába jutni. Nem is gyakorolhatik a megvesztegetés sehol oly botrányosan, oly leplezetlenül mint nálunk. 'S ennek a néperköles romlására iszonyu befolyása van, mit a törvényhozónak minden kitelhető módon akadályoznia kell. Egy másik tag helyeselté a választmányok dolgozatai iránt tett tegnapi javaslatot. Mostani eljárás szerint, ugymond, miután a munkálat

az utasítások szellemében készült's újabb utasítások érkeztek iránta, a' követ nem úgy áll itt mint követ, hanem mint a' megyének tabellarius, kit egy cancellista is pótolhatott volna. Többnyire pedig már előbbi nyilatkozata nyomán a' megvesztegetés büntetése ellen nyilatkozott, más véleményük egyes állításának czáfolgatásával fejezve be előadását. — Még egy hatályos szózat emelkedik a' megvesztegetések büntetése mellett, mint a' szónok mondá, morális kénytelenséget érezve ön maga és a' törvényhozás fölött, hogy azt eszelekedje. Őt nem rettentí vissza azon körülmény, hogy olyanok által is pártoltatik a' büntetés elve, kikkel nem egyoldalon szokott állani, sem az, hogy olly okok hozatnak fel védelmében, mellyeket ő magáéivá nem tesz; de ő bensőleg meg van győződve a' megvesztegetések megbüntetésének szükséges és üdvös létéről, annál fogva lehetlen azt nem szorgalmaznia. Nem tekinti azt ugyan senki panaceának, sem nem reményl minden vesztegetést megszüntethetőnek; de sikere mindenesetre lesz; lesz morális hatása a' hazában szintugy mint a' külföld előtt, holott ellenkező esetben még feketébb színt fognának reánk mázolni. A' törvényt egyébiránt nem kívánja garantálni nélkül, 's ha nincs független bíróság a' megyében: válasszon bírakat az országgyűlés. Egy törvény sincs, melly minden bajt orvosolna — 's ha csak ezen okból akarják mellőzni némelyek a' fenforgó javaslatot, ugy egy törvényt sem kellene alkotni, mert egy törvény sem panacea. — Utána még négy tag szólott czáfolólag, mire az ülés elszólt.

LEGYÁB: Jan. 12-én folytatván a' megyei kihágások iránti tanácskozás, vitatkozási eredmény az, hogy a' választmányi javaslat 40. §-át illetőleg szavazásra ezen kérdés tüzetvén ki: „Kívánják e' a' KK. és Rk a' nemeseknek választási helyre bevételét — habár az nem fegyveres csoportban történék is — vesztegetési büntetés alá vetni vagy nem? 32 megye u. m. Nyitra, Soprony, Trenesény, Zala, Liptó, Komárom, Bars, Hont, Veszprém, Baranya, Zólyom, Fejér, Esztergom, Pest, Tolna, Árva, Bács, Turócz, Pozsega, Ung, Gömör, Heves, Berég, Torna, Máramaros, Csongrád, Békés, Csanád, Arad, Temes, Torontál és Krassó „nemmel” válaszolt. Az „igenmel” felelt és így kisebbségmaradt megyék ezek: Pozsony, Vas, Nógrád, Somogy, Győr, Mosony, Verőce, Szerém, Zemplén, Sáros, Szathmár, Szabolcs, Szepes, Borsod, Ugoesa, és Bihar. Abauj, nem szavazott. Jan. 13-án A' magyarországi izraeliták polgári jogaik iránti kérelme a' verificationalis választmányhoz utasítván, a' megyei kihágások korlátoztatásáról szóló választmányi jelentés a' 41 §-tól az 50 §-a) pontjáig olly kijelentéssel tárgyalatott, hogy a' 39 §. szerkezetének kidolgozására választmányi alakult ker. jegyzői testület a' tanácskozás közben többség által megállapított elvekhez alkalmazkodhassék. Részletesebben a' legközelebbi alkalommal.

Komárommegyei gyűlés *), január 9-dikéről. Mult évi september 3-dikán mult épen három éve, hogy közelebbi tisztújításunk megtörtént; mi volt tehát loyálisabb és törvényszerűbb, mint az ugyanazon évi oct. 9-kén tartott közgyűlésben indítványozni, hogy a' tisztújítás határnapja kizűzésére főispán ur ő mlga kéressék meg. Ezen indítványt H. L. t. biránk meg is tevő; de mind a' mellett is, hogy az akkor egybegyűlt Rdek „helyes” szavai az indítvány törvényességében már már megnyugodni látszának, föl-emelkedik táblabiránk egyik idősbike, kinek megyéje és a' törvényhozás asztalain eddigelő olly rendkívüli következetességgel szerzett érdemeiért, a' haza köz elismerése 's tisztelete font legszebb polgári koszorut, 's midőn az őt folytonos tiszteletökbe von t Rdek azt hinnék, hogy a' törvényszerű indítvány alá ép ő fogja a' sanctio szavait aláírni, megszólal, és az indítványnak három okkul mond ellene: 1) mert a' tisztújítások rendezéséről új törvény van javaslatban; 2) mert a' megyét ketté hasító folyó őszi időben tán akadályt tehetne; és 3) mert... mert... mert... hogy saját szavaival éljünk: „a' tisztviselőkkel mindnyájan meg vagyunk elégedve.” Az elsőre nézve csak azt jegyezzük meg, hogy mihelyt a' törvény annál fogva, mert annak az idők és körülmények változóságához képest új törvény arrogálhat, subrogálhat, derogálhat, híven és szentségesen meg nem tartatik, nem egyéb, mint irott semmi, következéleg alkotványos létünk minden intézvényei azonnal lelküktől foszthatnak meg. És így a' törvény mindig törvény marad, míg csak helyébe új törvény nem iratott, és nem jött tetteles gyakorlatba. Mi a' második ok czáfolatát illeti, tudjuk mindnyájan, hogy 2 hónap lefolyása alatt három Bihar megyében is megtörténhetik a' tisztviselők újítása, annyival inkább tehát Komárommegyében, mellynek nemeseit, hogy összejöjének, october és november hónapokban az elemek

*) Addig is, míg rendes levelezőnk e' tárgyban tudósítana, érdekesnek véltük ezen, többek által irt tudósítást is közre boesítani. Szerk.

gátolni nem szokták. A' harmadik okra nézve pedig, ha egyebet nem mondanánk is, mint a' „semmit rólunk nélkülünk,” azt hisszük, már eléggé megfelleltünk; mert a' tisztviselőkkel és néhány ügyvéddel szemben azt mondani, mikép a' tisztviselő urakkal mindnyájan meg vagyunk elégedve, nem volt és volna egyéb, mint praecoccupálni véleményét és jogait azon kilencz ezerre terjedő nemességek, mellyet még a' törvényhozásbai befolyásból, annyival inkább házi dolgaiból, a' tisztviselők választásának gyakorlatából kizárni nem szabad. De bár az mondatik, 's azt irák követünk is egy ízben, miszerint a' tekintélyek kora már lejárt, ime nálunk a' tekintély mégis hatalmas pánczélön, 's azontiszteletnél fogva, mellyel a' fenebbi szónok iránt viseltettünk, nem szólunk akkor ellene okainak, 's a' tisztújítás azon gyűlésben többé nem is sürgettetett. Azonban a' tisztújítás szellemének meglebbenése elég volt arra, hogy a' megyei nemességet figyelemre 's ebből eredő mozgalomra ébressze. Mi vala tehát természetesb, mint hogy, eszébe jutván a' tisztújítási törvényes időnek perfectuma, új tisztválasztást kívánjon. Ezen kívánsága előadására pedig a' f. é. január Skára hirdett évnegyedes közgyűlésre számítot, melly alkalommal a' két felekezetei emberei, t. i. S., H., továbbá G. K. 's ifj. P. D. emberei szokatlanul számosan meg is jelentek, mindnyájan józanul 's tisztességesen. A' terem már Sórakor tömve volt, 's mind a' mellett is a' gyűlés nem hamarabb, mint csak 10 óra után nyitott meg, melly idő until elég volt arra, hogy az egymáshoz szorosan nyomulni 's izzadni kénytelen hallgatóság türelmét vaspróbára tegye. A' mint az elnökség megjelent, a' látni 's hallani kívánó nemesség mindinkább közelebb nyomult az asztalhoz, mire, igen természetesb, tolongás következett, mit elkerülni ott, hol több százan jelennek meg, alig lehet. Most valaki Sárközy nevét a' tömeg közt elkiáltja, mellyet az egész terem, értvén a' terem elözönlő köz nemességét, harsogva háromszorosan adott vissza. Azonban annyi tudomásra már mégis jöttünk, miszerint ezen Sárközy nevét kiáltó valaki egyenesen G. 's P. pártjából való volt, kétségen kül azon számítással — miben nem is csalódott — hogy e' népszerű 's közkedvességű nevet elkiáltva, a' köznemesség elnyomhatatlan indulatát olly általános zengeménybe hozza, hogy Sárközy nevének ép e' szünni nem tudó kiáltása 's éljenzése miatt kelljen majdan a' gyűlést félben szakasztani. És, mint mondók, a' számítás sikerült is. Az elnök néhány percz után összeszedé irományt, a' helyettes főjegyző a' zöld asztalon heverő jegyzőkönyveket, 's a' kis terem ajtaján utnak indult, mire a' tolongás, némelly távozó tisztviselők helyének ürülével, mint a' víz előtt, ha esatornát ásnak, nyomulóbb lön, elannyira, hogy a' nemesség magára hagyatva uralkodék a' minden izzig megtömött teremben. Kevés percz mult csak, és a' ben maradt nemesség ismét a' legszebb esendben viselte magát, 's várt a, követelte vissza az elnököt. De a' folyosó egyik szegletére nagy betűkkel vala felszegezve, mikép erőszakos lármamiat azon nap gyűlés nem tartatik. Illyformán az ingerültség még inkább nőtt, 's a' másnapi gyűlést mindenki feszült figyelemmel várta. És másnap a' terem tömve volt, mit mindnyájan igen természetesnek találhatunk, miután tudjuk, hogy helyben a' városban több mint 500 nemes lakik, kik téli üres óráikban inkább gyűlnek minden meghívás nélkül is megyei termünkbe, mint mulatóházakba, főleg ha olly előkészületi tárgyak, mint a' tisztújításai, jutnak értésükre. De a' másnap 9-kén egybegyűlt nemesség nagy száma mellett is elegendő helylyel és tág kényelemmel kínálkoztak a' zöld asztal körüli székek tisztviselőink számára, hogy bizony panaszkodniok e' miatt csak legkisebb okuk sem lehetett. Altalában legszebb esend és rend uralkodék. A' tisztviselőség elfoglalja helyét; 's elnöklő első alispánunk előre bocsátva, mikép a' Rdek akarata szerint cselekszik akkor, midőn legelősör is a' közelgő tisztújítást véteti tanácskozás alá, biztosítá a' Rdeket, mikép főispán ur ő mlga még e' gyűlés folyta alatt kizűzendő a' tisztújítási határidőt. Addig is pedig, míg a' határidő kizűzetnek, három javaslatot terjeszt elő, u. m. 1) kéressék meg a' főispán ur a' tisztújítási határnap kizűzése iránt; 2) a' tisztújítási szabályzat kidolgozására választmány küldessék ki; 3) a' nemeseket összeíró választmányi tagok járások szerint neveztesse ki. Mielőtt tovább mennénk, sub rosa is csak meg kell mondanunk, mikép elnök alispán urnak szükségtelen is volt tán javaslatba hozni, hogy főispán ur a' tisztújítás megrendelése iránt kéressék meg, miután ő a' határnapnak még a' jelen gyűlés alatti kizűzetéséről, mint főlebb is említők, már biztosítá a' Rdeket. De menjünk tovább. Egy fiatal, egészen új szónok, T. Zs., mielőtt a' választ-

mány a' szabályzat dolgozásához fogna, egy értelemben az előtte szóló másod-alispán urral, közgyűlésben kívánna megállapítani mindazon elveket, mik a' választmány munkálatában irányul és sinórmértékül szolgáljanak. Többek közt illy elvül akará megállapítani a' titkos szavazást is, mellyet másod-alispán ur valóban remek előadásu magyarázattal inkább lélekisméretesnek kívánt neveztetni, 's azt a' megye utasításához képest annyira következetesnek hitte, hogy attól elválni már csak azért sem lehetne, mert a' megyei ingerültség kiegyenlítésére épen csak a' titkos szó mutatkozik legexpediensebbnek. A' szónok ezen kívánságát — lelki ismérelesen mondjuk és valljuk — általános tetszés fogadá, kivévn azon öt hat táblabiró urat, kik a' Sárközy ellen szövöttezett párt kizűzöttével rokonságban állnak. Nem hallott az ember egyebet, mint a' „titkos” szónak energicus kiáltozását mindenfelől. (Vége köv.)

Zágráb. A' zágrábi politikai német lap szerint f. hó Skán tartatott zágrábmegyei kisgyűlésben következő, dec. 28-kán kelt kir. rendelet olvastott fel: „Miután ő es. 's ap. felsége a' dec. 9-én, mint a' megyei közgyűlés kizűzött határnapján történt súlyos kicsapongások iránti jelentésből átlátni méltóztatott, miszerint azok főoka azon alávétés's engedelmesség hiányában fekszik, mellyet az 1842. választott tisztviselői kartól a' megyei RR. egy része megtagad — 's következéleg ezen anarchicus állapot továbbá nem tűrhető: ő fels. kegyelmesen meghagyni méltóztatott, miszerint ezen megyének világosan parancsoltassék meg, hogy mind e' megye főispánjának, mind tisztviselőinek a' tartozó engedelmesség megadassék, mi mellett legf. parancs szerint egyszerű czélú intézkedések tétettek, miszerint ha időközben, míg t. i. az utolsó tisztújítás nyomozására rendelt kir. biztosságnak ő fels. elibe terjesztett munkálatára legfelsőbb határozat leérkeznek, közgyűlések tartására szükség fordulna elő, a' rend és béke fenntartására, szükség esetén katonai erő alkalmazásával is, gond fordittassék.

Bukari. E' kerület patriciusai dec. 19-dikén Gerliczy b. kapitány elnökle alatt tartatott évnegyedes ülésükben köv. nevezetes határozatokat hoztak: a' magyar nyelv ügybeni törv. javaslat iránt, mellynél fogva a' magyar nyelv ezen szabad kerület hivatalos nyelvévé is válnék, ő fels. elibe e' kerület részéről azon alázatos kérelem terjesztessék, miszerint méltóztatnék azon tvényjavaslatról, melly ezen kerületet, mint legrégibb időktől fogva Horvátország kiegészítő részét, lakosainak határtalan megelégtülésére az anyaországtól (Horvátországtól) elválasztja, a' legf. szentesítést kegyesen megtagadni. Ez alkalommal egyszersmind elhatározatott, hogy minden félreértés 's következtetés elkerülése végett jövődöben ezen kerület ne „magyar” hanem „horvát” tengerpartnak neveztesse. E' felírás hováhamarábbi elkészítése három érdemes 's buzgó patriciusra bízott. Nar. Nov.

Spanyolország.

Krisztina királyné hatósági törvénye csakugyan kihirdettetett. Amettler folyvást mackacsodik.) Dec. 31-kén hivatalosan közlé már a' madridi G a c e t a azon kormányrendeletvén, mihez képest a' helyhatóságokat tárgyzó törvény csakugyan foganatosittatik, ámbár Krisztina özv. királyné épen e' miatt kényszerült 1840-ben Spanyolországot elhagyni. Azon módosítás mindazáltal mégis történt rajta, hogy az alcaldékat nem a' kormány fogja kinevezni; lehet, hogy e' módosítás le fogja a' kodélyeket némileg csöndesíteni. — A' Herald szerint új carlospárti összeesküvés fűdöztek föl, mellynek las Rozasban kellett volna kiűtnie. Több gyanus ember azonnal elfogatók, kik ellen szigoru vizsgálatot rendelt a' kormány. — A' fontolva és gyorsan haladó követek sűrű tanácskozásokat tartanak a' teendők sorozata fölött. Egyébiránt Gonzales Bravo kormányrendszerétől nem sok kitűnőt vár a' nemzet, ámbár meglehető többséggel dicsekedhetik a' cortesben. Megjegyzésre méltó, hogy a' követek egy része egészen megváltoztatni kívánja a' spanyol képvisleti rendszert, mi, ha számos pártolóra talál, új rendülésbe bonyolíthatná Spanyolországot. — Dec. végén Amettler még erősen ótalmaza magát Figuerasban, 's még 4 hónapra van eleséggel ellátva, mi annyira növeszté bátorságát, hogy az alkudozást ismét megszünteté, 's két új álgyu-telepet állíttatott föl a' bastyákon. Golyóji nagy pusztítást visznek véghez a' városban. —

Anglia.

(Bordeaux hg népszerűsége elveszett. Jótékony-sági szellem a' szegények fölsegítésire) Bordeaux hg nagy rokonszenvre talált Angliában, de legujabban hatalmas dőfést kapott ezen olcsó áron szerzett népsze-

azt hiszi: ha felvilágosításában elnem fárad, honunk át fogja látni, hogy nem azért őrízti meg vele a sors, hogy magának tartsa meg, hanem hogy megoszsa; szóval: ő a köznemesség választási jogait nem meri megszegni addig, míg ez a nemzetet képezi; de oly min-tának tekintti, melyet nem ronthatni szét előbb, sem-mint mellette a népszabadság óriás-szobra föllállita-tott. Ezért ő a nemesség és szabadság-kedvelést tisztí-tani, de ingerelni és öregbiteni is akarja, 's véleménye szerint Sz. követő, sőt nálánál szabadelműbbek is, de kik a szabadság kényes természetét nem ismerik, a járás-beli falunkinti részletes választást javasolják, kik zenét, zászlókat, színeket megiltani ohajtnak, a szabadságot ünnepeitől fosztván meg, annak leghatalmasb báj-'s vonzó erejét veszik el, mert testetlen elveikért 's esz-mékért csak bölcsőbb 's magasb elmék lelkesülnek, a népnek kép, alak, ünnepe színeket kell, hogy így lelkében az arany szabadság 's jog, a képzetre 's érzékekre ható választási remény 's emlékezet által folyton tápláltat-ván, életben tartassék. Ki a népben egy rendes theo-riát keres, el fog kedvetlenedni, ki életét az élet sze-mével vizsgálja, a nép, a sokaság eszméje és vele a szabadság is csak annak keblében válik szent hitté. Eddig gyakran a köznemesség volt egyedüli támaszunk: emlékezzünk meg erről, 's ne féljünk tőle, mert oly nyu-godt körülünk, mint egy csendes tenger, 's ime első mozdulatára fölríadtunk; ő sok dologban azt hiszi, 's a választásra nézve is (tanácskozára nézve nem), hogy az élet magától jobban eligazodik, mint törvény eligazíthatná; 's ki magát a szabályozás tökéletes sza-bályozásával kecsgeteli, az elfeledő, hogy a szabad nép 's élet — oceánhoz hasonló, melynek hasznai vég-telenek, de szükségkép áldozatai is vannak. A meg-veztegetésre visszatérve mondá, hogy azt vétségnek tartja, 's így büntetést érdemel, következképpen, mi-után a 39dik § új szerkezetéből ez kihagyatott, e hi-ányt ki kell pótolni; de politikai vétségnekél szüksé-ges, hogy a törvényhozás fokozatos legyen, 's ha va-lamit a nép vétségnek eddig nem ismert, szükség, hogy a törvényhozás előbb azt azzá bélyegezze, 's miután e' czélt elérte, akkor van helyén ellene nemcsak szigorubb büntetéseket hozni, de a szigorubb eljárást is, mely utóbbinál fogva az egészen könnyítés és nehezítés által sokat lehet változtatni. 'S kérde: tartotta-e eddig a közvélemény vétségnek 's gyaláznak a választási meg-veztegetést? És vajjon választóink helyzete nem kül-önbözők e minden más országbeliekétől abban, hogy egy egy megye 100—200 □ mföldre terjed, hogy a köznemesség jobbadán szegény, hogy a választás a gyakran messze eső székvárosban tartatik, hova utazni 's hol tartózkodni költséges; és vajjon egy nyílt köz-vendégség, tekintetvén ez nemzeti erkölcsünk és szo-kásaink szempontjából, viseli e magán azon bünszint, mint p. o. az angolok bujdosló szótársárgalata? Vé-leménye szerint a most hozandó törvények ezéjja ke-vesbbé az, hogy büntesse a megveztegetést, de inkább az, hogy most első ízben a törvényhozás azt vétség-nek 's gyalázatosnak jelentse ki; ennél fogva a törvény igen vigyázólag szerkesztessék, hogy a szokásitól ne-hezbben vélt köznemesség ármányoktól védve legyen, de kevesbbé azok, kik megveztegetni szoktak. Ezért ő olly szerkezetet vélté jónak, mely a 39. §. eredeti szerkezetétől következőkben különböznék t. i. kimarad-na a fogság, mint a vétséggel nem analog büntetés; a büntetés lenne ugyan szigorú, de a bebizonyítás ne-hezítették meg a vétség szorosb értelmezése által, ez amannak súlyát elhárítja, azonban vétség és büntetés, mint kezdet és végpont közt arány van; a megvezte-getőkre könnyebb, a megveztegethető köznemesség-re nézve nehezebb legyen a bebizonyítás; közkereset-indíthatásnak határidő szabassék, sem rövid, mert he-venyében az emberi természet sokra kész, mit később nem tenne, azonban ha megkezdene, a visszalépést álal-ja, sem hosszú, hogy az éféle nyugtalanítások messze neüzelhessenek. Ezek után a szerkezetmódosítást közli; utána még egy pár követ szólott, de mivel még a szó-lásra följegyzettek száma tetemes volt, a vita másnap-ra halasztatott.

CXXXIIIIdik kerül. ülés, jan. 9én. Tegnap meg-biztatás következtében jelenté az elnökség, miszerint az országgyűlések naplója utolsó iveri megjelenését sze-mélynök ő nmlga három nap mulva megtörténendőnek ígérte. Ezután az iránt emelt szót egy tag, hogy minél-előbb orsz. ülés tartassék: hadd lássa az ország némi eredményét már azon számos dolgozatnak, melyek a jelen országgyűlés alatt készültek, de legtöbbször csak első stadiumukban maradván, eredményekre nézve tel-jes bizonytalanságot hagynak fön. Nem volt országgyű-lés, mely ennyi idő alatt olly sokat dolgozott volna,

mint e' mostani, 's mégis a szónok csak mintegy orsz.-gyűlés elején érzi magát, mivel a munkálatok azon sta-diumokat meg nem futották, melyek szükségesek, hogy bizonyos tájékozást szerezhessenek 's ehez képest irá-nyozhassák eszelekvéseiket a RR. Ő tehát akár végez-tetik ma a szónyegen forgó tárgy, akár nem, több ker-ülést nem kíván tartatni, míg a meghaladt tárgyak orsz.-ülésben föl nem vétetnek, de viszhangra nem találván, megkezdődött sorozat szerint a megveztegetés fölötti nyilatkozás részint büntetést szabni ohajtvá, részint ellenezve. A büntetés mellett nyilatkozik egyike, a képviselők rendszer behozatalában sem látott elég biz-tosítékot, ha a zavarok eltávolítására egyéb intézvé-nyek nem hoztatnának, mert, ugymond, a népképviselőt által csak a gyűlékony anyagok fognának szaporítat-ni, 's ha ezek ellenében oltószerről gondoskodva nem lenne, a veszély még nagyobb mértékben fogna hara-pozni. Azok ellen, kik a megveztegetést bűnnek el-ismerni 's e' szerint büntetés alá vonatni nem akarják, felhozá, mikép a megveztegetés azonnal bűnre válik, mihielyt botrányval, erkölcsrontással jár, 's akár va-gyoni akár személyes bátorsággal, vagy talán mind a' kettővel is összeütközésben áll; már pedig hogy a megveztegetés, eddigi tapasztalás szerint botrányt, erkölcsromlást 's elaljasodást idéz elő, hogy a vagyoni és személyes bátorsággal ellenkezik: azt senki kétség-be nem vonhatja; 's e' szerint ő a megveztegetett v. megveztegető egy huszasos hazafiaktól kezdve egész az ötforintosokig büntetést kíván szabni minden kül-lönbség nélkül, 's ha megengedi is, hogy a büntetések minden esetben alkalmazhatók nem lesznek a megvez-tegetés felföldözhetlensége miatt, azért ő a bebizonyított megveztegetéseket büntetlen hagyni nem akarja; mert egy büntetőtörvény sincs, mely minden elkövetett bünt-sujthatna, mivel a bűnök minden fajai közt maradhat-nak 's maradnak is eltitkolt esetek. A törvényhozásnak egyébiránt a bebizonyítható esetekre meg kell szabni a büntetést 's kimondania indignatióját a megvezte-getés bűne ellen egész általánosságban. A nemzet ér-telmes része elejétől fogva kárhóztatá a megveztege-téseket, 's ez által bizonyosságát adta, hogy azokat büntetés alá is kívánja vonatni. Nem áll, hogy a megvez-tegetés definitívját adni 's annak főbb fajaira büntetést szabni nem lehet. Jól hozták föl némelyek, hogy An-golországban mind definiálva, mind büntetés alá von-va vannak, 's csak Welcker munkáját kell fölütni, hogy azok definitívja megtalálhassék: de adá azok definitív-ját tegnap a RR. nek egyik tagja is, javaslatba hozván a büntetéseknek a vesztegetések fajaihoz mért alkal-maztatását; ő tehát akár ezt, akár egy más tagnak teg-napi javaslatát készséggel fogadja, 's a megveztege-tések ellen törvényt kíván szabni. — Egy másik tag azon okát adá a büntetési lehetlenségnek, minthogy a megveztegetés 's a vele járó mozgalmak már a nép jel-lemévé váltak (?) 's nincs, ki ezt akadályozhassa! Ő a javasolt büntetési törvények foganatosítását a megye által nem vélté eszközölhetőnek: kir. biztosokra pedig nem akarná bízni. Ő választási politikát kívánna létre-hozni, mely a választási rendet föntartaná, 's e' vég-re maga a nemesség által kívánna felelős vezéreket vá-lasztatni 's a t. De megveztegetés elleni büntető törvényt alkotatni nem ohajt. Egy más követ sokszor még kö-telenségnek is állítá a megveztegetés gyakorlását, 's e' szerint természetesen büntetés ellen szavazott. Mon-datott tovább, hogy a megveztegetések büntetését esz-tén közügyek iránti részvétlenség fogna keletkezni a megyékben, hogy illyenmü büntetések föllállításának szüksége még nincs bebizonyítva, pedig törvényt szük-ség nélkül alkotni nem kell; nincs bebizonyítva az is, hogy az eddigi törvények elégségesek nem lettek volna a kicsapongási jelenetek fékezésére, ha ama törvények szellemében kellőkép intézkedtek volna a hatóságok; hogy e' kicsapongások csak mulékony jelenetek 's így ő a javasolt törvény alkotását, ha nem egészen fölsé-legesnek is, de idő-előttinek látja; mert még a kicsa-pongások okai sincsenek megvizsgálva, 's mert azok életbeléptetésétől a választási szabadságot félti. Kik a büntetést sürgetik, a megveztegetést morális bűnnek mondották; de így a hazugságra, részegsége 's a t. is kellene büntetést szabni, 's vizsgálat alá kellene vonni az emberek szándékát, ki minő indítóokból szavazott így vagy amugy, 's ekkor az irigység és boszuállás is büntetés alá lenne vonandó; ha pedig ezt nem akarják az ellenvéleményű tagok, úgy ő nem látja okát: miért kívánják csupán magát a megveztegetést büntettetni: mert hisz ennek nem mulhatlan következkése a kicsa-pongás, 's csupán azért, hogy lehet következkése, szint-ugy nem büntethető, mint nem az összebarátkozás, melynek hasonlókép lehet verekezés vagy gyilkolás is

vége 'stb. Egyike ajánlá, hogy a megveztegetéseket sokkal mélyebbre ható organicus bajnak kell tekinteni, hogyssem azok iránt fölülegesen intézkedni elégséges volna, most midőn más viszonyokban nevezetes átalaku-lást szándékoznak a RRek eszközteni, mint p. o. a városi szerkezetben. Illy változtatások mellett a me-gyei állapotnak esükönysülve helyben maradnia nem lehet, máskép a többi reform is hiába létesítették, mert kellő összhangzás nem leendne; különben is veszélyben fogna az alkotmány, ha jövendőre is a választások 's tanácskozások csak fegyveres erő közbejárulása mellett tartatnának. Távol van szónok attól, hogy a köz-nemességet kiskoruságra akarná kárhóztatni; vagy jo-gaitól megfosztani, hanem ennek gyakorlómódját kí-vánna ugy idomíttatni, hogy a szabadság mellett rend is legyen; mert a két eszme nemcsak nem ellensége egy-másnak, sőt szabadság, rend nélkül nem is képzelhető. De szabadválasztásnak nevezheti-e azt valaki, midőn a felek egyike pisztolyokkal, késekkel vagy ólmos bo-tokkal fegyverkezve jelenik meg, másika pedig rette-gések közt vesz részt a választásban, vagy teljesség-gel elmarad, mert nem akar gyilkolni, nem akar véres palástot magára öltetni. Nem szabadabb választás-e, midőn 10 vagy 20 nemes választ egy képviselőt, ki az-után az alkotmányos jogot közvetlen és függetlenül gya-korolja, mint az eddigi, midőn ezer vagy két ezer ember józan eszét, lelki és testi szabadságát, választási jogával együtt bérbé adja 's csak akkor tudja meg-mondani, kit választ, ha azt kérdik tőle: ki borát itta? Illy választásmód a nemzet romlásának factora, kijátsza-a közös intelligencia akaratját 's nemhogy korsze-rint előhaladásnak volna eszközlője, sőt magát a tör-vényhozást is hátráló lépésekre kinszeríti. Avagy nem tanusítják-e ezt eléggé azon megyék, hol a korteske-dések dívatózták? Helvecziában bizonyosság erre Schwiz, Uri és Unterwalden cantonok példája: mely utóbbiak-ban pártolatást nyert az első által tett azon indítvány, hogy a sajtószabadság szüntessék meg, 's ez egyene-sen annak tulajdonítandó, mivel ott is a tömegek ha-tároznak. 'S ugyan mit tennének a legitimisták Fran-cziaországban, ha, mint őök sürgetik, a jogokat ott is a tömegek gyakorolnák? Szónok a honorariokat föl akarja ruházni jogokkal, mert kívánja, hogy a megyé-ket az intelligencia igazgassa. Részesüljenek jogokban azok, kik gyakorlatára képességekkel bírnak. Csak így lesz rend, így valódi szabadság. Most ha a rendbontó el-len actio határozatik egyik gyűlésen, 's 2ik megemmitti azt. Átment azután a szónok egyik követnek a választ-mányi munkálatok mimódoni kiszitását tárgyazó elő-adására, 's javaslatát ellen nyilatkozik, mert, ugymond, ha az elvek a választmány elibe kitűzetenének, azoknak az utasítások többsége szerint kellene felállítatniok, 's így e' választmány nem követhetné saját elveit és meg-győződését, nem is adhatna irányt a közvéleménynek, hanem inkább maga is rabja volna az utasításoknak. Állítá, hogy ha a mult országgyűlésen váltóügyben mun-kálkodott választmány előleg kitűzött elvek szerint dol-gozott volna, ugy az egészből semmi sem leendte. Ha a választmány most is egészen saját elveit követte 's a képviselők rendszer behozatalát ajánlotta volna, bárha nem minden megye fogadta volna el, találtak volna bizonyára számosan, melyek azt elfogadandótták. Vég-re a megveztegetések büntetése ellen felszólt tagok némely állításait czafolá, 's agrémnek nyilatkoztatá, hogy az őrszék teljes biztosítékul szolgálhasson a kicsapongások fékezésére nézve, ha képviselők rendszer nem hozatik létre, mert, ugymond a fölzdult tömeg átront minden korlátot, 's visszaragadja azok kezéből a hatalmat, kiknek azt szelid, meggondolt állapotában átengedé. A kicsapongási bűnök megítését tehát füg-getlen bíróságra vélné biztatandónak. Ha már a RR. a tisztviselők megveztegetését büntetendőnek határo-zák, mennyivel inkább kell büntetni a választási vesztegetéseket! Tisztviselő vagy bíró, egyes embert vagy családot károsíthat, de a rosszul választott hivatalnok vagy követ egész megyét sőt egész országot dönthet szerencsétlenségbe elhatározó szavazatával. Ez más országokban, melyeknek választási kicsapongására né-melylek hivatkoztak, 's azok példája szerint a meg-veztegetést nálunk sem találták olly igen veszedelmes dolognak, — mind máskép van. Franciaországban p. o. hiában törekednek bárki csupán megveztegetést által a kamrába jutni. Nem is gyakorolhatik a megvezte-getés sehol olly botrányosan, olly leplezetlenül mint nálunk. 'S ennek a néperköles romlására iszonyu befo-lyása van, mit a törvényhozónak minden kitelhető mó-don akadályoznia kell. Egy másik tag helyeselte a vá-lasztmányok dolgozatai iránt tett tegnapi javaslatot. Mostani eljárás szerint, ugymond, miután a munkálai

az utasítások szellemében készült 's újabb utasítások érkeztek iránta, a követ nem úgy áll itt mint követ, hanem mint a megyének tabellarius, kit egy cancellista is pótolhatott volna. Többnyire pedig már előbbi nyilatkozata nyomán a megvesztegetés büntetése ellen nyilatkozott, más véleményük egyes állításának ezáfolgatásával fejezve be előadását. — Még egy hatályos szózat emelkedék a megvesztegetések büntetése mellett, mint a szónok mondá, morális kénytelenséget érezve ön maga és a törvényhozás fölött, hogy azt cselekedje. Őt nem rettentí vissza azon körülmény, hogy olyanok által is pártoltatik a büntetés elve, kikkel nem egyoldalón szokott állani, sem az, hogy olly okok hozatnak fel védelmében, melyeket ő magáéivá nem tesz; de ő bensőleg meg van győződve a megvesztegetések megbüntetésének szükséges és üdvös létéről, annál fogva lehetlen azt nem szorgalmaznia. Nem tekintí azt ugyan senki panaceának, sem nem reményl minden vesztegetést megszüntethetőnek; de sikere mindenesetre lesz; lesz morális hatása a hazában szintugy mint a külföld előtt, holott ellenkező esetben még feketébb szint fognának reánk mázolni. A törvényt egyébiránt nem kívánja garantíák nélkül, 's ha nincs független bíróság a megyében: válasszon bírákat az országyűlés. Egy törvény sincs, melly minden bajt orvosolna — 's ha csak ezen okból akarják mellőzni némelyek a fenforgó javaslatot, ugy egy törvényt sem kellene alkotni, mert egy törvény sem panacea. — Utána még négy tag szólott ezáfolólag, mire az ülés eloszlott.

LEGYJABB: Jan. 12én folytatván a megyei kihágások iránti tanácskozás, vitatkozási eredmény az lón, hogy a választmányi javaslat 40. §-át illetőleg szavazásra ezen kérdés tüzetvén ki: „Kívánják e a KK. és RK a nemeseknek választási helyre bevételét — habár az nem fegyveres csoportban történék is — vesztegetési büntetés alá vetni vagy nem? 32 megye u. m. Nyitra, Soprony, Trenesény, Zala, Liptó, Komárom, Bars, Hont, Veszprém, Baranya, Zólyom, Fejér, Esztergom, Pest, Tolna, Arva, Bács, Turócz, Pozsega, Ung, Gömör, Heves, Bereg, Torna, Máramaros, Csongrád, Békés, Csanád, Arad, Temes, Torontál és Krassó „nem-mel” válaszolt. Az „igen-nel” felelt és így kisebbség-maradt megyék ezek: Pozsony, Vas, Nógrád, Somogy, Győr, Mosony, Verőce, Szerém, Zemplén, Sáros, Szathmár, Szabolcs, Szepes, Borsod, Ugoosa, és Bihar. Abauj, nem szavazott. Jan. 13án A magyarországi izraeliták polgári jogai iránti kérelme a verificationalis választmányhoz utasítván, a megyei kihágások korlátoztatásáról szóló választmányi jelentés a 41 §-tól az 50 §-a pontjáig olly kijelentéssel tárgyalatott, hogy a 39 §- szerkezetének kidolgozására választmányi alakult ker. jegyzői testület a tanácskozás közben többség által megállapított elvekhez alkalmazkodhassék. Részletesebben a legközelebbi alkalommal.

Komárommegyei gyűlés *), január 9-dikéről. Mult évi september 3dikán mult épen három éve, hogy közelebbi tisztújításunk megtörtént; mi volt tehát loyálisabb és törvényszerűbb, mint az ugyanazon évi oct. 9kén tartott közgyűlésben indítványozni, hogy a tisztújítás határnapja kitűzésére főispán ur őmlga kéressék meg. Ezen indítványt H. L. t. bíránk meg is tevő; de mind a mellett is, hogy az akkor egybegyűlt Rdek „helyes” szavai az indítvány törvényességében már már megnyugodni látszának, föl-emelkedik táblabíráink egyik idősbike, kinek megyéje és a törvényhozás asztalain eddigelé olly rendkívüli következetességgel szerzett érdemeiért, a haza köz elismerése 's tisztelete font legszebb polgári koszorut, 's midőn az őt folytonos tiszteletökbe vont Rdek azt hinnék, hogy a törvényszerű indítvány alá ép ő fogja a sanctio szavait aláírni, megszólal, és az indítványnak három okból mond ellene: 1) mert a tisztújítások rendezéséről új törvény van javaslatban; 2) mert a megyét ketté hasító folyó őszi időben tán akadályt tehetne; és 3) mert... mert... mert... hogy saját szavaival éljünk: „a tisztviselőkkel mindnyájan meg vagyunk elégedve.” Az elsőre nézve csak azt jegyezzük meg, hogy mihelyt a törvény annál fogva, mert annak az idők és körülmények változóságához képest új törvény arrogálhat, subrogálhat, derogálhat, híven és szentségesen meg nem tartatik, nem egyéb, mint írott semmi, következőleg alkotmányos létünk minden intézvényei azonnal lelköktől foszthatnak meg. És így a törvény mindig törvény marad, míg csak helyébe új törvény nem iratott, és nem jött tetteles gyakorlatba. Mi a második ok ezáfolatát illeti, tudjuk mindnyájan, hogy 2 hónap lefolyása alatt három Bihar megyében is megtörténhetik a tisztviselők újítása, annyival inkább tehát Komárommegyében, mellynek nemeseit, hogy összejöjenek, october és november hónapokban az elemek

*.) Addig is, míg rendes levelezőnk e tárgyban tudósítana, érdekesnek véltük ezen, többek által írt tudósítást is közre bocsátani. Szerk.

gátolni nem szokták. A harmadik okra nézve pedig, ha egyebet nem mondanánk is, mint a „semmit rólunk nélkülünk”, azt hisszük, már eléggé megfeleltünk; mert a tisztviselőkkel és néhány ügyvéddel szemben azt mondani, mikép a tisztviselő urakkal mindnyájan meg vagyunk elégedve, nem volt és volna egyéb, mint praecoccupálni véleményét és jogait azon kilencz ezerre terjedő nemességek, mellyet még a törvényhozásbai befolyásból, annyival inkább házi dolgaiból, a tisztviselők választásának gyakorlatából kizárni nem szabad. De bár az mondatik, 's azt írják követeink is egy ízben, miszerint a tekintélyek kora már lejárt, íme nálunk a tekintély mégis hatalmas pánczellőn, 's azontiszteletnél fogva, mellyel a fenebbi szónok iránt viseltettünk, nem szólunk akkor ellene okainak, 's a tisztújítás azon gyűlésben többé nem is sürgettetett. Azonban a tisztújítás szellőjének meglebbenre elég volt arra, hogy a megyei nemességet figyelme 's ebből eredő mozgalomra ébressze. Mi vala tehát természetesb, mint hogy, eszébe jutván a tisztújítási törvényes időnek perfectuma, új tisztválasztást kívánjon. Ezen kívánsága előadására pedig a f. é. január Skára hirdett évnegyedes közgyűlésre számított, melly alkalommal a két felekezet emberei, t. i. S., H., továbbá G. K. 's ifj. P. D. emberei szokatlanul számosan meg is jelentek, mindnyájan józanul 's tisztességesen. A terem már Sórakor tömve volt, 's mind a mellett is a gyűlés nem hamarább, mint csak 10 óra után nyitott meg, melly idő until elég volt arra, hogy az egymáshoz szorosan nyomulni 's izzadni kénytelen hallgatóság türelmét vaspróba tegye. A mint az elnökség megjelent, a látni 's hallani kívánó nemesség mindinkább közelebb nyomult az asztalhoz, mire, igen természetesb, tolongás következett, mit elkerülni ott, hol több százan jelennek meg, alig lehet. Most valaki Sárközy nevét a tömeg közt elkiáltja, mellyet az egész terem, értvén a teremet előzőnlő köz nemességét, harsogva háromszorosan adott vissza. Azonban annyi tudomásra már mégis jöttünk, miszerint ezen Sárközy nevét kiáltó valaki egyenesen G. 's P. pártjából való volt, kétségen kül azon számitással — miben nem is csalódott — hogy e népszerű 's közkedvességű nevet elkiáltva, a köznemesség elnyomhatatlan indulatát olly általános zengeménybe hozza, hogy Sárközy nevének ép e szünni nem tudó kiáltása 's éljenzése miatt kelljen majdan a gyűlést félben szakasztani. És, mint mondók, a számitás sikerült is. Az elnök néhány percz után összeszedé irományt, a helyettes főjegyző a zöld asztalon heverő jegyzőkönyveket, 's a kis terem ajtaján utnak indult, mire a tolongás, némelly távozó tisztviselők helyének ürültevel, mint a víz előtt, ha esatornát ásnak, nyomulóbb lön, elannyira, hogy a nemesség magára hagyatva uralkodék a minden izzig megtömött teremben. Kevés percz mult csak, és a ben maradt nemesség ismét a legszebb esendben viselte magát, 's várt a követelté vissza az elnököt. De a folyosó egyik szegletére nagy betűkkel vala főlsegezve, mikép erőszakos láрма miatt azon nap gyűlés nem tartatik. Illyformán az ingerültség még inkább nőtt, 's a másnapi gyűlést mindenki feszült figyelemmel várá. És másnap a terem tömve volt, mit mindnyájan igen természetesnek találhatunk, miután tudjuk, hogy helyben a városban több mint 500 nemes lakik, kik téli üres óráikban inkább gyűlnek minden meghívás nélkül is megyei termünkbe, mint mulatóházakba, főleg ha olly előkészületi tárgyak, mint a tisztújítási, jutnak értésökre. De a másnap 9kén egybegyűlt nemesség nagy száma mellett is elegendő helylyel és tág kényelemmel kínálkoztak a zöld asztal körüli székek tisztviselőink számára, hogy bizony panaszkodniok e miatt csak legkisebb okuk sem lehetett. Általában legszebb esend és rend uralkodék. A tisztviselőség elfoglalja helyét; 's elnökölő első alispánunk előre bocsátva, mikép a Rdek akarata szerint cselekszik akkor, midőn legelőször is a közlegő tisztújítást véteti tanácskozás alá, biztosítá a Rdeket, mikép főispán ur őmlga még e gyűlés folyta alatt kitűzendí a tisztújítási határidőt. Addig is pedig, míg a határidő kitűztnék, három javaslatot terjeszt elő, u. m. 1) kéressék meg a főispán ur a tisztújítási határnap kitűzése iránt; 2) a tisztújítási szabályzat kidolgozására választmány küldessék ki; 3) a nemeseket összeíró választmányi tagok járások szerint neveztesse ki. Mielőtt tovább mennék, sub rosa is csak meg kell mondanunk, mikép elnök alispán urnak szükségtelen is volt tán javaslatba hozni, hogy főispán ur a tisztújítás megrendelése iránt kéressék meg, miután ő a határnapnak még a jelen gyűlés alatti kitűzéséről, mint főlebb is említők, már biztosítá a Rdeket. De menjünk tovább. Egy fiatal, egészen új szónok, T. Zs., mielőtt a választ-

mány a szabályzat dolgozásához fogna, egy értelem-ben az előtte szóló másod-alispán urral, közgyűlésben kívánna megállapíttatni mindazon elveket, mik a választmány munkálatában irán y u l és sinórmértékül szolgáljanak. Többek közt illy elvül akará megállapíttatni a titkos szavazást is, mellyet másod-alispán ur valóban remek előadásu magyarázattal inkább lélekisméretesnek kívánt nevezettni, 's azt a megye utasításához képest annyira következetesnek hitte, hogy attól elválni már csak azért sem lehetne, mert a megyei ingerültség kiegyenlítésére épen csak a titkos szó mutatkozik legexpediensebbnek. A szónok ezen kívánságát — lelki isméretesen mondjuk és valljuk — általános tetszés fogadá, kivévén azon öt hat táblabíró urat, kik a Sárközy ellen szövetezett párt kitűzöttivel rokonságban állnak. Nem hallott az ember egyebet, mint a „titkos” szónok energicus kiáltozását mindenfelől. (Vége köv.)

Zágráb. A zágrábi politikai német lap szerint f. hó Skán tartatott zágrábmegyei kisgyűlésben következő, dec. 28kán kelt kir. rendelet olvastatott fel: „Miután ő es. 's ap. felsége a dec. 9én, mint a megyei közgyűlés kitűzött határnapján történt súlyos kicsapongások iránti jelentésből átlátni méltóztatott, miszerint azok főoka azon alávétés 's engedelmesség hiányában fekszik, mellyet az 1842. választott tisztviselői kartól a megyei RR. egy része megtagad — 's következőleg ezen anarchicus állapot továbbá nem tűrhető: ő fels. kegyelmeesen meghagyni méltóztatott, miszerint ezen megyének világosan parancsoltassék meg, hogy mind e megye főispánjának, mind tisztviselőinek a tartozó engedelmség megadassék, mi mellett legf. parancs szerint egy-szersmind czélszerű intézkedések tételtek, miszerint ha időközben, míg t. i. az utolsó tisztújítás nyomozására rendelt kir. biztosságnak ő fels. elibe terjesztett munkálatára legfelsőbb határozat leérkeznek, közgyűlések tartására szükség fordulna elő, a rend és béke fenntartására, szükség esetén katonai erő alkalmazásával is, gond fordíttassék.

B u k a r i. E kerület patriciusai dec. 19dikén Gerliczy b. kapitány elnökle alatt tartatott évnegyedes ülésökben köv. nevezetes határozatok hoztak: a magyar nyelv ügyébeni törv. javaslat iránt, mellynél fogva a magyar nyelv ezen szabad kerület hivatalos nyelvévé is válnék, ő fels. elibe e kerület részéről azon alázatos kérelem terjesztessék, miszerint méltóztatnék azon tvényjavaslatról, melly ezen kerületet, mint legrégibb időktől fogva Horvátország kiegészítő részét, lakosainak határtalan megelégtülésére az anyaországtól (Horvátországtól) elválasztja, a legf. szentesítést kegyesen megtagadni. Ez alkalommal egyszersmind elhatározatott, hogy minden félreértés 's követekezést elkerülése végett jövődöben ezen kerület ne „magyar” hanem „horvát” tengerpartnak neveztesse. E felírás hováhamarábbi elkészítése három érdemes 's buzgó patriciusra bízott. Nar. Nov.

Spanyolország.

Krisztina királyné hatósági törvénye csakugyan kihirdettetett. Amettler folyvást makaeskodik. Dec. 31kén hivatalosan közlé már a madridi G a c e t a azon kormányrendelvényt, mihez képest a helyhatóságokat tárgyzó törvény csakugyan foganatosíttatik, ámbár Krisztina özv. királyné épen e miatt kényszerült 1840-ben Spanyolországot elhagyni. Azon módosítás mindazáltal mégis történt rajta, hogy az alcaldékat nem a kormány fogja kinevezni; lehet, hogy e módosítás lo fogja a kedélyeket némileg csöndesíteni. — A Herald szerint új carlospárti összeesküvést fűdöztek föl, mellynek las Rozasban kellett volna kiűtnie. Több gyanus ember azonnal elfogatók, kik ellen szigoru vizsgálatot rendelt a kormány. — A fontolva és gyorsan haladó követek sűrű tanácskozásokat tartanak a teendők sorozata fölött. Egyébiránt Gonzales Bravo kormányrendszertől nem sok kitűnőt vár a nemzet, ámbár meglehetősen többséggel dicsekedhetik a cortesben. Megjegyzésre méltó, hogy a követek egy része egészen megváltoztatni kívánja a spanyol képviselői rendszert, mi, ha számos pártolóra talál, új rendülésbe bonyolíthatná Spanyolországot. — Dec. végén Amettler még erősen ótalmazá magát Figuerasban, 's még 4 hónapra van eleséggel ellátva, mi annyira növeszté bátorságát, hogy az alkudozást ismét megszünteté, 's két új álgyu-telepet állíttatott föl a bástyákon. Golyóji nagy pusztítást visznek véghez a városban. —

Anglia.

(Bordeaux hg népszerűsége elveszett. Jótékony-sági szellem a szegények fölségítésére) Bordeaux hg nagy rokonszenvre talált Angliában, de legújabbán hatalmas döfést kapott ezen olcsó áron szerzett népsze-

rüsége. Beaufort hg ugyanis nagy rókavadászatot adott tiszteletére 's a' milly hősileg viselék magokat a' francia legítimisták a' villás reggeli mellett, épen olly féltőlön vonultak vissza a' nyakszegő hajtóvadászat elől, mondván, hogy nem szoktak széles árkokon átugratni, 's a' fényes nevű francia heg egymásután tündeztek el a' köd rejtő homályában. Ennek villámgyorsan terjedt el hire az egész vidéken, 's azóta csak becsmélve szólnak Bordeaux hgről, 's legítimista udvaronczaírók az angolok. — Sokszor volt már szó azon rendkívüli szegénységről, melly Anglia lakosinak tetemes részét nyomja; most azonban azt állítják az újabbkori utazók, hogy a' gazdagok jótékonsági szellemét is egyik okaul tekinthetni ezen szegénységnek, mert a' dolgozni nem szeretők annyira biznak az adakozásokban, hogy nem igen erőtetik meg magokat a' munkában, mit egy részt talán azon körülménnyel menthetni, miszerint a' roppant vagyonnal bírók látása azon eszmét kelesztí bennök, hogy ebből igazság szerint nekik is juthatna némi részecske.

Franciaország.

(A' sajtószabadság jelen állása Franciaországban.) Legújabb angol röpiratok egyike így szól e' nevezetes tárgyról: „A' választók, vagyis azon férfiak, kik 200 franknál többegyes adót fizetnek, nyugalmazott 's valódi tisztviselők, katonatisztek, és tud. egyetemi oklevéllel bíró egyedek képezik azon tömeget, mellyből az eskütszék tagjai választandók. A' jegyzékeket, a' megyei alispán vezérlete szerint, a' hatósági elnök készíti, a' megyeispán azonban tetszés szerint törölgetheti ki az esküttek neveit, 's másokat iktathat helyökre, ki ezzel nem elégszik meg, szabadon folyamodhatik ugyan felsőbb törvényszékhez, de ez annyi bajjal 's költséggel jár, hogy nem igen szokott gyakoroltatni. Ez még nem elég, mert a' megyeispán az ekkép kiszemelt eskütteket még egyszer megrostálván, számuknak csak egy negyedét szokta felsőbb helyre terjeszteni, 's hogy esupán kormány embereit választja ki, az igen természetes, mert hiszen a' belminister minden pillanatban teljes tetszése

szerint foszthatja öt meg jövedelmes hivatalától. E' jegyzékből a' törvényszéki elnök havonként 40 nevet választ, ismét önkénye szerint, 's e' 40 közül minden pörben sorshuzás által 12 választatik, 's ezeket a' kir. ügyvéd egyszersmind visszautasíthatja, 's újabb választást követelhet, minélfogvást gyakran történt már, hogy a' 12 „független“ eskütt közül 10 valóságos fizetett kir. tisztviselő volt, kik a' kormány parancsa szerint kötelesek szavazni. Az elítélésre pedig nem is kívántatik egyhangu többség, hanem esupán 8 szavazat. Ezt azután szabad és független eskütszéknek nevezik a' francziák! Hát még ugynevezett sajtószabadságuk milly lábon áll! Nem szabad a' királyt politikai tekintetben, kivéven dicsérőleg, megemlíteni; a' kormány-rendszer, egyes osztályok, kamarák, törvények 's elveik ellenkikelni tilos, és ezekért a' nagyon is függő eskütszéknek 10 évi börtönnel és 50 ezer frankkal büntethetik a' szerkesztőket és írókat. Ha pedig az eskütszék, ennyi bilinesző elővigyázat daczára is szabadelműen találna itéltni, akkor a' pártszékhez folyamodik a' király, mellynek tagjait ő nevezi ki, és a' sajtószabadságnak csakugyan minden esetre nyaka szogetik. Hogy illy sajnos körülmények közt nehéz jó hirlapot alapítani Franciaországban, azt könnyen gondolhatni, főkép ha még azt is megjegyezzük, hogy kétszeri elítélés után minden lapot kénye szerint szüntethet meg a' ministerség.“

Görögország.

(A' választófelirat ádatatik. Nem tetsző kinevezések.) A' trónbeszédre készült választófelírás, mellynek tartalmát már kiemelők, 12 tagu birtosságtól adatott át a' királynak, mellyet ez illy szavakkal fogadott: „Megelégtüléssel veszem a' nemzeti gyűlés választát annak megnyitásokor mondott beszédemre. A' benne kijelentett érzelmek őszhangzása legbensőbb örömemre szolgál. Ezen őszhangzás által Görögország alaptörvényeinek alkotása szerencsésen fog véghez vitetni. Nem kétlem, hogy mi sept. 3át mindkét részről egyenlőn értjük.“ Ezen szavak nagy örömmel vétettek 's a' nemzeti gyűlés munkálatának legjobb sikert biztosítanak. Két-

seget nem szenved, hogy a' két kamrai elv fog létrehozatni 's a' senatorokat a' kir. nevezendiki. — Dec. 25-kén hirdettet kinevezés által 7 nappista, azaz orosz párti léptetett a' statustanácsba, mi a' népben kellemetlen benyomást tön. Több mint 80 képviselő ellene nyilatkozott 's a' királyt az egész statustanács feloszlatására megkéretni akarták; hanem Maurokordatos ellenzésire abban maradt a' dolog. Dec. 20, a' választófelírás ányújtásának napja óta ülés nem tartott.

Aldomai tartományok.

(Lieven. Bibesco. Moldva-oláh vámegeyesület terve.) Lieven báró Sánd. hg unokaöcesét magával Sz. Pétervárra vitte, hogy neveltetése az ottani iskolákban fejeztessék be. Ő most 18 éves, Oroszországban született, de már több év óta Szerbiában élt. Sándor hg eleinte ellene nyilatkozott elvitetésének, de győzött Lieven azon kijelentése, miszerint az unokaöcesének, mint orosz alattvalónak, Oroszországban kell felsőbb neveltetését kapnia. A' szerb nép nem örömet látta az ifju hg eltávozását 's minden orosz befolyás daczára, nyilvános szók is emeltettek az ellen. — Oláhországban a' Bibesco hospodár némelly az egyházhoz 's kegyes alapítványokhoz tartozó javakat a' kormány számára próbált elfoglalni; mire azonban a' jeruzsálemi 's antiochiai patriarehák ez ellen eszedezést nyújtának az orosz czárhoz, könyörögvén, miszerint az egyházi tulajdon elsajátítását meggátolhatni méltóztassék. A' szultán egészen mellőzék e' főpapok, mintha épen semmi hatalma nem volna már Oláhország fölött. — Moldvai hírek szerint Styr bey havasalföldi hospodár követeként Jassziban volt, de már visszatért Bukarestbe minden siker nélkül. Bibesco ugyanis Moldva 's Oláhország közt vámegeyesület 's postaszerszödést kívánt életbe léptetni. Ugy vélik, miszerint ezen vámegeyesület eszméje is Sz. Pétervárról vette eredetét, de Sturza hg nagy ügyességgel visszautasítá Bibesco minden kísérletit, jól sejdítvén, hogy ez által nem egyből czéloztatik, mint a' két fejdelemiség végképi egyesítése. Jassziban Miklós czár névnapjalehető legnagyobb pompával ünnepeltetett.

ÉRTESÍTŐ.

A' f. 1844. évfolyamra még előfizetni szándékozókát szives tisztelettel figyelmezteljük, hogy eziránt teljes számú példány-nyerhetés végett szorgalom-v. gyorskocsi vagy posta utján minelőbb intézkedni méltóztassanak. Előfizetési díj postán, 's boríték alatt helyben házhoz küldéssel egész évre 12 fr. fél évre 6 p. fr.; borítéktaulul házhozküldéssel helyben egész évre 10. félre 5 p. fr. Mint az 1836 és 40ki országgyűlés végén egy a' folyóin is kedveskedendünk tiszt. Pártfogóinknak a' keletkezendő új tczikkkel az említett évekhez hasonló alakban. Külföldre járandó példányok iránt egyedül a' bécsi cs. kir. főpostahivatalnál rendelkezhetni, egyébiránt pedig a' kettős hasza minden postahivatalainál 's nálunk Pesten uri utcza 453. sz. Trattner-Károlyi ház első emeletén. A' címeket tisztán kérjük beküldetni. A' Jelenkor és Társalkodó szerkesztősége.

Eladó szederfák.

M. gr. Széchenyi István urnak Sopronymegyében Soprony városa mellett fekvő nagy-czenki jóságán az idén is mindennemű szederfák 's csemeték kaphatók legjobb minőségben és jutányos áron. Vásárlani kívánók mind tarifát mind bővebb felvilágosítást, személyesen vagy bérmentes levélre, Pesten t. cz. Tasner A. urnál (Fel-Duna sor, 43. sz.), és Nagy-Czenken (Soprony felé) az alulirt hivatalnál szerezhetnek. Nagy-Czenk, január 3kán 1844. A' nagy-czenki tisztartói hivatal. 3—3

Figyelmeztetés.

Mélt. orezi báró Orezy György ur részéről közhírül tétetik: mikint Róth Ignácz kinek jelen tartózkodáshelye nem tudatik, hiteles értesítés szerint több rendbeli váltót a' tisztelt báró urnak aláírása hamis utánzásával ellátva kibocsátni, 's azokra többektől nevezetes pénzsommákat fortélylyal vakmerőn kiesalni merészelt legyen. Azon váltók tehát mint általános hamisítottak, mindenkinek ovatkozása tekintetéből ezennel minden erő- 's érvény nélkülieknek nyilvánítottak; valamint azok is, melyeket azon megrótt Róth Ignác, uradalmi igazgató t. Magyar Imre ur aláírásának hasonló hamis utánzása mellett akárkinek is kiadott, 's azokra pénzeket vett volna fel, 's pedig annyival inkább, mennyivel bizonyosabb: hogy sem tisztelt báró ő mélt. sem imént czimzett urad. igazgató ur, ama hamisító Róth Ignáczezal soha semmi különös pénzkölcsönzési viszonyban nem állottak. Kelt Pesten jan. 2kán 1844. Sajtó-tai Némethy Sámuel, mint tisztelt báró ur ő mélt. rendszerinti ügyvédé. 2—3

Építészeti jelentés.

Alulirt, ki több év óta sz. kir. Pest városában elméleti és gyakorlati jártasságát az építészetben az építő tulajdonosoknak legnagyobb megelégtülésökre kintüntetve, alázatosan jelenti: hogy munkálkodását Magyarországon továbbra is folytatni 's terjeszteni fogja, és hogy ő mindennemű terveket mind nyilvános, mind magány-épültre, urasági lakokra, palotákra, elfogad és készít, valamint azok díszítését, czélszerű elrendezését 's butoroztatását a' legújabb ízlés szerint előterjesztendi, gondoskodva arról is, hogy minden megbízásnak legjutányosabban megfeleljen. Pan József építész, cs. k. academiái tag 's megvizsgált építőmester. Lakik Pesten, a' kecskeméti utczai Teleki féle házban 403 szám alatt. 1—3

Csöd felvigyázói hivatalra.

Debreczen városa könyvnyomtató-intézetében a' felvigyázói állomás, mellyel 300 p. ft. készpénz, szabad szállás, vagy ennek váltása fejében 100 p. ft. házber továbbá 8 köből tiszta buza, 4 köből rozs, 's 9 öl tűzifa évenkénti fizetés van egybekötve, közelebb ürességbe jővén, a' kik ezt elnyerni kívánják, a' szükséges és a' kellő tulajdonokat igazoló bizonyítványokkal ellátandó folyamodásaikat a' nevezett város tanácsához f. évi apríl. 24d. napjáig nyújták be. 1—3

Árverés.

Szabad kir. Székesfehérvár városa részéről közhírre tétetik, hogy a' város által eddig serháznak használt épület, a' hozzátartozó mellék épületekkel együtt, nyilvános árverés utján 1844. évi jan.

23kán délelőtti 9 órakor a' város tanács-teremében örök áron el fog adatni. A' részletes feltételek a' városi számvévo hivatalban megláthatók. Kelt Székesfehérváron, jan 5. 1844. A' jegyzőhivatal által. 1—3

Kőbányai bor Havastól.

Többféle kérdések 's kívánatok tekintetéből azon intézkedés tétetett: miszerint az ismértes Havas-féle kőbányai bort a' tulajdonos házában, Sebestyén-piaczon 294. sz. a' bepecsételt üvegben kaphatni a' következő áron: kis üveg, vagyis egy meszely 8 kr. e. p. nagyobb palaczk, egy iteze 16 kr. — savanyviz-palaczk, két iteze 28 kr. —

Kiürösített, jókarbani üvegek visszaváltatnak, két kiesiny, vagy egy nagyobb 3 krért. — Savanyviz-palaczk pedig, ha a' czim még rajta van, 4 kr. e. p. Ki ugyan efféle borból akószámba venni, vagy szállítványt megrendelni kíván, a' tulajdonossal bérmentes levélben vagy más uton értekezni sziveskedjék. Ugyan efféle borral a' nemzeti-casino vendéglője Mihalik ur bepecsételt üvegekben ellátatott, ki beces vendégeinek kis palaczkot 8, nagyot 16 krban. és nem feljebb számítand 1—1

Hirdetés.

Melly szerint a' nagyvárad kir. kamarai uradalom részéről 1844dik év febr. 22én tartandó nyilvános árverés utján, köv haszonvételek, u. m.:

- 1) V. Váralján a' gilányi koresma,
 - 2) Ugyanott a' laporti magház (granarium),
 - 3) a' várbeli kamarai uradalmi raktár vagy depositorium,
 - 4) ugyanott kamarai uradalmi granarium
1844. esztendő nov. hónap 1ső napjától kezdve három egymásután követke-

ző évre fognak a' többet ígérőnek haszonbérbe adatni; mihez képest a' bérlelni szándékozók a' fen kitett napon délelőtti órákban V. Velenczén a' kormányzó kir. kam. ügyvédi hivatal iróteremben tartandó nyilvános árverésre, az íre néve ugyan 35 fot

2ra	—	6
3ra	—	3
4re	—	6

pgőben bánatpénzt hozandván magokkal meghívottak, hol ismind az árverési mndszerszödesi feltétele lehet jó előre mindenkor megláthatni. Kelt V. Velenczén novemb. 20kán 1813. 2—3

Hirdetvény.

Néhai gr. Eszterházy László rozsnóyóipűpök urnak tömege ellen a' dunántúli kerületi t. törvényes ítéletábla előtt lefolyt esődperben hozott ítéleteknek végbehajtására, 's a' megítelt, de még kinelem elégitett követeléseknek ítéletek szerinti kielégítésére, a' végrehajtó bíróság által, folyó 1844dik évi február 17dik napja tüzetett ki olly móddal: hogy akkor az illető felek eredeti okleveleikkel az emített végrehajtó bíró előtt, Bakony-Szombathelyen t. n. Veszprém vmegyei helységben a' megjelenést el ne mulasztassák. Melly rendelkezés ezennel is közhírre tétetik. 2—2

BIRÓI ÁRVERÉS.

T. pes. megyei 's Pestvárostól mintegy 8 órányira fekvő Farnos helységben, bírói ítélet következtében foglalás, és zár alá vett, néhai m. Péchy Imre ur örökösait illetett 6 jobbágyi egész telek, 163 hold majorsági szántóföld, és szükséges esetben több is f. évi február 15kén a' hely színe tartandó nyilvános árverés mellett, azonnali készpénz fizetésért eladó leszen. Kelt Pesten 1844dik év január 2kán Simonyi József t. pestmegyei esküdt mint végrehajtó bíró. 1—3